

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ВИШИ СУД У БЕОГРАДУ
ОДЕЉЕЊЕ ЗА РАТНЕ ЗЛОЧИНЕ
Посл.бр. К-По₂ 1/2020

ТРАНСКРИПТ АУДИО ЗАПИСА
СА ГЛАВНОГ ПРЕТРЕСА ОДРЖАНОГ ДАНА 24.02.2022. ГОДИНЕ

Главни претрес је јаван.

Због измене члана већа **главни претрес почиње изнова.**

Врши се аудио снимање тока главног претреса, а препис тонског снимка биће саставни део записника о главном претресу.

ЛИЧНИ ПОДАЦИ ОПТУЖЕНОГ

Оптужени ОСМАН ОСМАНОВИЋ, са личним подацима као у оптужници и на записнику са припремног рочишта од 12.05.2020. године, без измена.

Нема никаквих измена браниоче у личним подацима, претпостављам, обзиром да је у притвору.

Упозорава се оптужени да пажљиво прати ток главног претреса и да је дужан да предлоге за извођење доказа изнесе одмах или у најкраћем року по сазнању да је њихово извођење неопходно. Оптужени се упозорава да је дужан да прати упозорење и поуке о правима у поступку и да све што буде изјавио у овом кривичном поступку против њега може бити коришћено као доказ. Упозорава се да има право да ништа не изјави, да ускрати одговор на поједина питања, да може слободно изнети своју одбрану, признати или не признати кривицу, да има право да разматра списе и разгледа предмете који служе као доказ, да прикупља доказе у своју одбрану, да се изјасни о свим чињеницама и доказима који га терете, да износи чињенице и доказе у његову корист, да испитује сведоке оптужбе и да захтева да се под истим условима као и сведоци оптужбе у његовом присуству испитају и сведоци одбране.

Осим наведених права, оптужени се упозорава да је дужан да се одазове на сваки позив органа поступка, дакле овог суда и да обавести суд о промени адресе пребивалишта или боравишта или намери да промени адресу пребивалишта и боравишта.

Констатује се да је оптужени поучен о правима у поступку из члана 68 и 70 и 389 ЗКП-а.

Оптужени, позивам Вас да изађете. Да ли сте разумели своја права у поступку која су Вам управо саопштена?

Оптужени Осман Османовић: Да, разумео сам.

Председник већа: Можете се вратити на Ваше место.

ИЗЛАГАЊЕ ОПТУЖБЕ у смислу члана 391 Закона о кривичном поступку

Позива се заменик тужиоца за ратне злочине да прочита оптужницу КТО број 1/20 од 21.02.2020. године измењену дана 05.11.2021. године.

Заменик тужиоца за ратне злочине: Заменик тужиоца.

Измењеном оптужницом од 05.11.2021. године терети се оптужени што је током маја и јуна месеца 1992. године у импровизованом логору "Расадник" на локалитету Окрајци у Горњем Рахићу, општина Брчко, Република Босна и Херцеговина као припадник безбедносних структура хрватско-муслиманске стране у оружаном сукобу у

својству једног од главних иследника у логору кршећи правила међународног права за време оружаног сукоба који је на том подручју постојао, а није имао карактер међународног сукоба, између хрватских и муслиманских оружаних формација са једне стране и српских оружаних формација са друге стране, противно члану 3 став 1 тачка 1а Треће женевске конвенције о поступању са ратним заробљеницима и Четврте женевске конвенције о заштити грађанских лица за време рата, обе од 12.08.1949. године, ратификованих од стране Народне скупштине ФНРЈ 1950 године, "Службени лист ФНР" број 24/50 и члана 4 став 1 и став 2 тачка А Допунског протокола, то је Протокол 2, уз Женевске конвенције од 12.08.1949. године о заштити жртава немеђународних оружаних сукоба, "Службени лист СФРЈ", међународни уговори број 16/78, заједно са другим припадницима исте стране у оружаном сукобу у односу на лица која не учествују непосредно у непријатељствима подразумевајући ту и припаднике непријатељских оружаних снага који су лишени слободе, према којима се мора поступати у свакој прилици човечно, без икакве неповољне дискриминације засноване на њиховој етничкој припадности, нечовечно поступао, примењивао мере застрашивања, противзаконито затварао и мучио и вршио насиље над њиховим здрављем, физичким и менталним благостањем на тај начин што је:

1. дана 06.05.1992. године након што му је доведено цивилно лице оштећени [REDACTED], претходно лишено слободе у свом путничком возилу на контролном пункту у Горњем Рахићу отпочео испитивање везано за његова сазнања о активностима српских снага у ратним догађањима у Брчком, као и његовом наводном учешћу у припремању истих, којом приликом му је од стране другог присутног припадника исте стране у оружаном сукобу којем је припадао и окривљени, прећено да ће му бити пресуђено ножем ако се утврди да је крив, након чега га је окривљени Осман Османовић без решења о задржавању односно притварању противзаконито затворио тако што га је закључао и изашао из просторије да би га сутрадан ујутру дана 07.05.1992. године припадници исте стране у оружаном сукобу одвели у оближњи лимени објект са бетонском подлогом, без прозора, природне светлости, свежег ваздуха, воде и нужника, који је раније служио за сушење воћа и поврћа, комора, из које је потом у више наврата извођен на испитивање физичко и психичко злостављање као и на вађење из земље неексплодираних граната, са чим је окривљени Осман Османовић као један од главних иследника у логору био упознат, при чему је у поменутој комору неутврђеног дана у наведеном временском периоду окривљени Осман Османовић довео једног НН припадника исте стране у оружаном сукобу који је оштећеног [REDACTED], у присуству окривљеног, ударио ногом обувеној у ципелу у пределу колена,

2. дана 13.05.1992. године приликом испитивања цивилног лица оштећеног [REDACTED] претходно лишеног слободе у путничком возилу на контролном пункту у Горњем Рахићу над поменутиим оштећеним заједно са више припадника исте стране у оружаном сукобу вршио тортуру која је трајала током читаве ноћи све до јутра тражећи податке о појединим војно ангажованим лицима у Брчком, о наоружању којим располажу српске оружане формације и положајима које држе, ком приликом је оштећени ударио рукама и ногама дрвеном палицом и пендреком по глави и телу, при чему му је ударце задавао и окривљени Осман Османовић, услед чега је оштећени више пута губио свест, након чега су га пољивали водом, поново га тукли и принуђивали да пије мокраћу, да би га потом пребацили у поменутој комору из које је у наредном периоду више пута извођен на испитивање када је физички и психички злостављан и телесно повређиван, са чим је окривљени као један од главних иследника у логору био упознат, да би га неутврђеног дана током јуна месеца 1992. године окривљени Осман Османовић заједно са још једним припадником исте стране у оружаном сукобу извео из

коморе где га окривљени Осман Османовић псујући му мајку, уз претње да ће га убити и да неће жив изаћи, тукао по телу ударајући га више пута рукама и ногама обувеним у ципеле, све док се оштећени од задобијених удараца није умокрио, након чега је враћен у комору,

3.неутврђеног дана током јуна месеца 1992. године након довођења из поменуте коморе у којој је био затворен припадник српских оружаних формација оштећени [REDACTED], претходног дана 03.06.'92. године лишен слободе у путничком возилу на контролном пункту у Насељу 04. јул, према Диздаруши, општина Брчко, током његовог испитивања заједно са више припадника своје стране у оружаном сукобу учествовао у вршењу тортуре над истим ради изнуђивања његовог исказа о положајима српских оружаних формација у Брчком и врсти наоружања којима располажу, којом приликом је оштећеном био уперен пиштољ у главу када је задобио бројне ударце дршком од метле, рукама и ногама обувеним у ципеле и чизме, по телу, глави и рукама, од чега је био сав крвав док су му очи биле потпуно затворене, нос разбијен, а више зуба и ребара сломљено, при чему је окривљени Осман Османовић незадовољан његовим одговорима пришао и уз речи: "маму ти јебем чето, што лажеш", ударио га руком по лицу од чега му је глава пала и ударила о сто након чега је настављено његово батинање да би по завршетку испитивања оштећени био одведен у поменуту комору из које је у наредном периоду у више наврата извођен ради чишћења ђубрета, вађења из земље неексплодираних граната и испитивања, током којих је поново тучен, са чим је окривљени, као један од главних иследника у логору, био упознат,

4.неутврђеног дана током јуна месеца 1992. године у поменутој комори у којој је било противзаконито затворено цивилно лице оштећени [REDACTED], претходног дана 27.05.1992. године лишено слободе у свом путничком возилу на контролном пункту у селу Ратковић, општина Челић, заједно са још једним припадником исте стране у оружаном сукобу извео га из коморе где га је физички злостављао задајући му бројне ударце рукама и ногама обувеним у ципеле по телу, глави и ногама, све док оштећени од примљених удараца због изнемоглости није клонуо, након чега су га увели у суседну просторију,

-чиме је извршио кривично дело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ описано по тачкама 1,2 и 4, у стицају са кривичним делом ратни злочин против ратних заробљеника из члана 144 КЗ СРЈ описано под тачком 3 диспозитива оптужнице у саизвршилаштву у вези члана 22 истог Закона.

Председник већа: У односу на доказне предлоге да ли ћете се изјаснити сада? Да ли остајете при свим доказима који су изведени у претходном поступку?

Заменик тужиоца за ратне злочине: Предлажем да се све чита односно да се констатује да је прочитано.

Председник већа: Да се констатује да је извршен увид у све раније изведене доказе?

Заменик тужиоца за ратне злочине: Јесте.

Председник већа: Можете сести.

Констатује се да је присутни заменик тужиоца за ратне злочине прочитао оптужницу КТО 1/20 од 21.02.2020. године, измењену дана 05.11.2021. године, остаје

при свим доказним предлозима изведеним у претходном поступку и предлаже да се на записнику констатује да је извршен увид у све раније изведене доказе.

ИЗЈАШЊЕЊЕ ОПТУЖЕНОГ о оптужници у смислу члана 392 ЗКП-а

Позивам оптуженог Османа Османовића да изађе. Оптужени, да ли сте разумели оптужницу?

Оптужени Осман Османовић: Да, разумио сам.

Председник већа: Да ли желите да се изјасните о оптужби?

Оптужени Осман Османовић: Могу само рећи да сви ови наводи, по све четири тачке, значи негирам и нисам, изјашњавам се да нисам крив. И остајем код свих оних навода у својој одбрани коју сам раније изнео. Хвала.

Председник већа:

Оптужени Осман Османовић, упитан у смислу члана 392 ЗКП-а да ли је оптужницу разумео, да ли жели да се изјасни о оптужби, да ли признаје да је учинио кривична дела за које је оптужен, изјави да је оптужницу разумео, да жели да се изјасни о оптужби, да изјављује да оспорава наводе оптужнице и да није крив ни за једно кривично дело које му је стављено на терет.

Можете се вратити на Ваше место.

Председник већа објављује почетак доказног поступка

ДОКАЗНИ ПОСТУПАК

ИЗНОШЕЊЕ ОДБРАНЕ ОПТУЖЕНОГ

Извињавам се оптужени, можете изаћи поново. Ви сте рекли да у свему остаје при одбрани коју сте дали у досадашњем току поступка. Да ли имате нешто да додате или да измените у односу на претходно дату одбрану?

Оптужени Осман Османовић: Само бих рекао да ја нисам својом вољом овдје, али да сам легалиста и поштујем овај суд. Ништа више немам додати.

Председник већа: Добро.

Оптужени Осман Османовић поучен у смислу члана 397 ЗКП да се може изјаснити о свим околностима које га терете, да изнесе све чињенице које му иду у корист, позиван да изнесе своју одбрану, изјави у свему при одбранама датим у претходном поступку.

Пред замеником тужиоца за ратне злочине сте се изјаснили 24.11.2019. и 16.01.2020. године и на главном претресу 01.06.2020. године.

Дакле остајете при свим овим наводима одбране?

Оптужени Осман Османовић: И 04. новембра.

Председник већа: И 04.11.2021. године.

Остаје у свему при одбранама датим на записнику пред замеником тужиоца за ратне злочине дана 24.11.2019. године, 16.01.2020. године, на главним претресима дана 01.06.2020. године и 04.11.2021. године, с тим што указује да пред овим судом није својом вољом, је ли тако, да је легалиста и да поштује све одлуке суда.

Можете се вратити на Ваше место.

САСЛУШАЊЕ ОПТУЖЕНОГ У СМИСЛУ члана 398 ЗКП

Да ли има питања нових за оптуженог? Нема питања.

Констатује се да питања за оптуженог није било.

Обзиром да се тужилац изјаснио да предлаже да се констатује да је извршен увид у све до сада изведене доказе, позивам браниоца оптуженог, адвоката Ђорђа Дозета да се изјасни да ли је сагласан са овим предлогом тужиоца, да констатујемо да је извршен увид у записнике о раније изведеним писаним доказима, исказима саслушаних сведока, изјашњењу судског вештака др Зденка Цихларжа и увид у записнике и транскрипте Основног суда Брчко Дистрикта?

Адвокат Ђорђе Дозет: Овако, као и мој браћеник и ја верујем у професионалност суда и због тога се не противим да искази свих сведока и вештака испитаних пред овим судом, пред прошлим већем, као и пред тужиоцем за ратне злочине, буду прочитани односно да буде констатовано да су изведени тако што су прочитани.

Председник већа: Добро.

Адвокат Ђорђе Дозет: Нисам завршио, извињавам се. Противим се да се било чији исказ дат изван ове суднице односно изван Тужилаштва за ратне злочине у Београду, на било који начин, применом члана 405 или 406 ЗКП-а користи као доказ. Процесно имамо да кажем формално-правни проблем. О овом мом предлогу већ је донета одлука, у овој фази претпостављам да се може радити примена оне одредбе да је председница односно да је председник већа овлашћен да доноси одлуке по предлозима за допуну доказног поступка односно за понављање неких доказа који су већ изведени, да не би остало на томе, с обзиром да нисмо у фази када сте питали тужиоца о његовим предлозима, да не останемо недоречени, као и тужилац и одбрана остаје код свих предлога које је износила до сада и о којима је суд донео одлуку. Не знам да ли је потребно да набрајам сад све те доказе, сматрам да није, јер одлука таква каква јесте је донешена. Што се тиче евентуално нових доказних предлога, ја се сад враћам опет на вештачење односно на онај налаз, оцену и мишљење Института за судску медицину из '97. године која у себи садржи и налаз неуропсихијатријски. Тај доказ је изведен и немам ништа против да буде поново изведен односно да буде констатовано да је то део овог доказног поступка. Јер вештак Цирхлаж, тако, се изјашњавао о том доказу, дакле предочен му је, али у свим деловима осим у неуропсихијатријским дијагнозама. Ја ћу формалне одбране ради понудити нови начин провере, с обзиром да је одбијен захтев односно предлог за психијатријско вештачење сведока оштећеног Тодића, дакле позовимо професора Александра Јовановића који је '97. констатовао ове дијагнозе које

су у том налазу. Нека нам објасни шта је ту написано. Свестан сам и тога односно и сматрам да о томе треба у смислу одредбе члана, чини ми се, 395 став 2 ЗКП-а, такође да одлучи председница већа и свестан сам и резултата овога, али форме ради, ја сам, покушавам да дођем до тога, да пред овим судом се утврди способност сведока – оштећеног [REDACTED] да сведочи о догађајима који су предмет ове оптужнице. Дакле, понављам, свестан сам и резултата овог предлога и само да напоменем да смо одбрана, дакле и ја као бранилац и мој браћеник били спремни на завршне речи још да ли 04. или 05. новембра, мислим да је 05. новембар био 2021. године, као што смо спремни и данас. Толико.

Председник већа: Дакле, Ви предлагете да се позове и испита на главном претресу професор Александар Јовановић?

Адвокат Ђорђе Дозет: Да.

Председник већа: Добро. И само да Вас питам да ли сте сагласни за ове остале писане доказе који су изведени, да само констатујемо да је извршен увид у писане доказе и да наведемо на којим главним претресима су изведени односно у које записнике се врши увид или је потребно да сваки доказ поново наведемо?

Адвокат Ђорђе Дозет: Апсолутно на најбржи, најефикаснији начин да се то спроведе, наравно уз констатацију коју сам већ рекао да се противимо извођењу доказа који су из неког другог суда, те изјаве, било кога, у неком другом суду.

Председник већа:

Суд доноси

Р Е Ш Е Њ Е

Констатује се, на сагласан предлог странака, да је извршен увид у писане доказе изведене на главним претресима дана 01.06.2020. године, 01.07.2020. године, 27.07.2020. године, 23.11.2020. године, 28.05.2021. године и 11.10.2021. године.

На сагласан предлог странака, **констатује се**, а на основу члана 405 став 1 тачка 2 ЗКП-а да се врши увид у записнике о датим исказима испитаних сведока на главном претресу, и то у исказе:

- сведока-оштећених [REDACTED] и [REDACTED], са записника о главном претресу од 01.07.2020. године;

- сведока [REDACTED], са записника о главном претресу од 27.07.2020. године;

- сведока-оштећеног [REDACTED], са записника о главном претресу од 27.07.2020. године и 29.09.2020. године;

- сведока-оштећене [REDACTED], са записника о главном претресу од 29.09.2020. године;

- сведока [REDACTED], датог путем видео-конференцијске везе са Основним судом Брчко Дистрикта са записника о главном претресу дана 23.11.2020. године;

- сведока [REDACTED] и [REDACTED], дате путем видео-конференцијске везе са Основним судом Брчко Дистрикта, са записника о главном претресу од 17.12.2020. године;

- сведока [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED], дате путем видео-конференцијске везе са Основним судом Брчко Дистрикта са записника о главном претресу од 05.03.2021. године;

- сведока [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED], дате путем видео-конференцијске везе са Основним судом Брчко Дистрикта, са записника о главном претресу од 02.04.2021. године;

- сведока [REDACTED], дат путем видео-конференцијске везе са Основним судом Брчко Дистрикта, са записника о главном претресу од 14.04.2021. године;

- сведока [REDACTED], дат путем видео-конференцијске везе са Окружним судом у Бањалуци, са записника о главном претресу од 28.05.2021. године;

- сведока [REDACTED] дат путем видео-конференцијске везе са Кантоналним судом у Тузли и сведока [REDACTED], дат путем видео-конференцијске везе са Основним судом Брчко Дистрикта, са записника о главном претресу од 04.10.2021. године;

- сведока [REDACTED], дат путем видео-конференцијске везе са Основним судом Брчко Дистрикта, са записника о главном претресу од 05.11.2021. године.

Констатује се, на сагласан предлог странака, а на основу члана 406 став 1 тачка 2 ЗКП-а, да је извршен увид у записник о датом исказу судског вештака др Зденка Цихларжа на главном претресу од 11.10.2021. године.

Обзиром да постоји различити став односно да тужилац и бранилац нису сагласни у погледу извођења доказа, вршења увид у записнике о испитивању сведока пред Основним судом Брчко Дистрикта,

Одређује се пауза у трајању од десет минута ради одлуке суда о извођењу наведених доказа.

Претрес ће бити настављен у 10 и 10.

Након паузе, у 10 и 12, **наставља се главни претрес.**

Суд доноси

Р Е Ш Е Њ Е

На основу члана 405 став 1, **врши се увид у:**

-записник Основног суда Брчко Дистрикта у њиховом предмету број 96 0 К 020424 10 К са одржаног главног претреса о саслушању сведока оштећеног [REDACTED] од 28.05.2013. године;

-транскрипт аудио записа исказа сведока оштећеног [REDACTED] са главног претреса пред Основним судом Брчко Дистрикта у њиховом предмету број 96 0 К 020424 10 К одржаног дана 28.05.2013. године;

-записник Основног суда Брчко дистрикта БиХ у њиховом предмету број 96 0 К 020424 10 К са одржаног главног претреса о саслушању сведока оштећеног [REDACTED] од 30.03.2011. године;

-транскрипт аудио записа исказа сведока оштећеног [REDACTED] са главног претреса пред Основним судом Брчко Дистрикта у њиховом предмету број 96 0 К 020424 10 К одржаног дана 30.03.2011. године.

Веће је донело решење да се ови докази изведу. Да ли је довољно да смо констатовали да је извршен увид или је неопходно да се поново емитују?

ОДБИЈА СЕ као сувишан предлог браниоца оптуженог Османа Османовића, адвоката Ђорђа Дозета да се на главном претресу испита психијатар професор Александар Јовановић.

Суд доноси

РЕШЕЊЕ

На основу одредбе члана 395 став 4 тачка 2 ЗКП-а,

ОДБИЈА СЕ доказни предлог браниоца оптуженог Османа Османовића, адвоката Ђорђа Дозета изнет на припремном рочишту дана 12.05.2020. године, да се на главном претресу изведе доказ испитивањем у својству сведока [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED], обзиром да њихово испитивање није предложено на чињенице и околности које су предмет доказивања у овом кривичном поступку, те суд налази да би позивање и испитивање ових сведока не би допринело бољем разјашњењу стања ствари, већ би само довело до непотребног одуговлачења овог кривичног поступка.

ОДБИЈА СЕ доказни предлог браниоца оптуженог Османа Османовића, адвоката Ђорђа Дозета изнет на припремном рочишту дана 12.05.2020. године, да се на главном претресу у доказном поступку изведе доказ испитивањем у својству сведока страних дипломата и бивших високих представника ОХР-а у БиХ [REDACTED] а, [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED], обзиром да је испитивање ових сведока предложено на околност сазнања и провера које су вршили за лица која су постављана на одређена места у Брчко Дистрикту, односно на околности њихових сазнања о квалитету личности, стручности и пореклу, бившем животу и учествовању Османа Османовића у ратним и поратним догађајима у БиХ и њихове процене да Осман Османовић спада у опште прихватљиве људе за све три стране за руководећа места приликом формирања Аутономне јединице Брчко Дистрикта у оквиру БиХ, обзиром да се у овом поступку утврђује кривица оптуженог Османа Османовића за кривично-правне радње наведене у оптужници које суд утврђује на

основу достављених релевантних доказа, а не на основу процене извесних међународних фактора, те би позивање и испитивање ових лица, бивших представника ОХР-а у БиХ водило непотребном одуговлачењу овог кривичног поступка.

ОДБИЈА СЕ доказни предлог браниоца оптуженог Османа Османовића, адвоката Ђорђа Дозета изнет на припремном рочишту дана 12.05.2020. године, да се на главном претресу у доказном поступку изведе доказ испитивањем у својству сведока [REDACTED] и [REDACTED] – инспектора за истраживање ратних злочина МУП-а Брчко Дистрикта, обзиром да њихово испитивање није предложено на чињенице и околности које су предмет доказивања у овом кривичном поступку, те суд налази да позивање и испитивање ових сведока не би допринело бољем разјашњењу стања ствари, већ би само довело до непотребног одуговлачења кривичног поступка.

ОДБИЈА СЕ доказни предлог браниоца оптуженог Османа Османовића, адвоката Ђорђа Дозета изнет у поднеску од 21.07.2020. године, да се на главном претресу у доказном поступку изведе доказ испитивањем у својству сведока [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED], који су 1992. године били заробљеници у затворској јединици у Окрајцима, будући да однос оптуженог Османа Османовића према овим лицима није предмет доказивања у овом кривичном поступку.

ОДБИЈА СЕ доказни предлог браниоца оптуженог Османа Османовића, адвоката Ђорђа Дозета изнет на главном претресу дана 05.03.2021. године, да се на главном претресу у доказном поступку изведе доказ испитивањем у својству сведока [REDACTED] будући да је лична процена квалитета личности и стручности оптуженог Османа Османовића од стране наведеног лица, без значаја за утврђивање релевантних чињеница у овом кривичном поступку.

ОДБИЈА СЕ доказни предлог браниоца оптуженог Османа Османовића, адвоката Ђорђа Дозета изнет на припремном рочишту дана 12.05.2020. године, да се на главном претресу изведе доказ увидом у радну свеску А-5 формата са пет блокова, блокчића, за које оптужени тврди да је у њима уводио сваку своју активност са датумом и садржином радњи које је извршавао, достављено уз поднесак од 08.07.2020. године, обзиром да се ради о свесци и блоковима у којима је исписана садржина графитном и хемијском оловком, највећим делом нечитљива и стога неразумљива, при чему није могуће проверити време сачињавања исписаних текстова, а услед чега по оцени овог суда ови докази нису подобни да служе као доказ чињеница које се утврђују у овом кривичном поступку и не могу се сматрати исправама у смислу члана 2 став 1 тачка 26 Закона о кривичном поступку.

ОДБИЈА СЕ доказни предлог браниоца оптуженог Османа Османовића, адвоката Ђорђа Дозета изнет на припремном рочишту дана 12.05.2020. године, да се изврши увиђај на локалитету Окрајци-Маоча, где су се налазиле притворске јединице, односно логори, како их третира оптужница и делимична реконструкција на локалитету Окрајци, као и да се изврши увид у прегледну карту насељеног места Маоча, обзиром да су у овом кривичном поступку усвојени доказни педлози браниоца оптуженог и на главном претресу дана 27.07.2020. године, изведени су докази на околност утврђивања локалитета Окрајци и то извештај са фотодокументацијом фотографисања објекта у склопу комплекса власништво ЈП „Шумарство“ Горњи Рахић, такозвани Окрајци 11.05.2011. године – фотокопија у колору, извештај са фотодокументацијом о форензичком прегледу лица места догађаја од 19.08.2013. године, који садржи показивање лица места од стране оштећеног [REDACTED], извештај „са фотодокументацијом фотографисања показивања лица места заробљавања и затварања

лица“ оштећеног [REDACTED] од 13.01.2014.године, снимак Googlee локалитета Окрајци, затим шири снимак локалитета Горњи Рахић са Googlee, који докази су по оцени суда довољни да се тачно и прецизно утврде све чињенице које се тичу самог локалитета Окрајци и изгледа и локације објеката на овом локалитету, тако да је вршење увиђаја на овом локалитету по оцени суда сувишно и довело би до непотребних трошкова и одуговлачења овог кривичног поступка. Вршење увиђаја на локалитету Маоча, као и увид у прегледну карту локалитета такође је по оцени суда сувишно, обзиром да ниједна радња извршења кривичног дела описана у оптужници није предузета на том локалитету, тако да чињенице вазане за овај локалитет нису предмет утврђивања у овом поступку.

Такође је **одбијен** и предлог за „делимичну реконструкцију на локалитету Окрајци“, најпре са разлога што Законик о кривичном поступку не предвиђа доказну радњу „делимична реконструкција догађаја“, предвиђа реконструкцију догађаја у смислу члану 137 ЗКП-а која се одвија тако што ће се поновити радње или ситуације у условима под којима се према изведеним доказима догађај одиграо, што је по оцени суда у конкретном случају немогуће извршити, обзиром да су се догађаји који су предмет овог поступка одиграли у ратним условима, да подразумевају радње као што су ударање рукама, ногама, пендреком, палицом по глави и телу, принуђивање оштећеног да пије мокраћу и ситуације попут вађења из земље неексплодираних граната, па је по оцени суда овакав доказни предлог искључиво усмерен на непотребно одуговлачење кривичног поступка.

ОДБИЈА СЕ доказни предлог браниоца оптуженог Османа Османовића, адвоката Ђорђа Дозета изнет на припремном рочишту дана 12.05.2020. године, да се изврши мултидисциплинарно вештачење по вештацима психологу, психијатру и офтамологу, ради провере способности перцепције оштећеног [REDACTED], обзиром да је овај сведок у три наврата испитан током овог кривичног поступка и то једном у истрази пред Тужилаштвом за ратне злочине и два пута на главном претресу и да способност његове перцепције по оцени суда ничим није доведена у сумњу, а одређивање мултидисциплинарног вештачења довело би до сувишних трошкова и непотребног одуговлачења овог кривичног поступка.

ОДБИЈА СЕ доказни предлог браниоца оптуженог Османа Османовића, адвоката Ђорђа Дозета изнет на припремном рочишту дана 12.05.2020. године да суд од Министарства одбране Босне и Херцеговине, Тужилаштва Босне и Херцетовине и Суда Босне и Херцеговине, који сваки из свог домена располаже са архивом из периода рата, затражи извештај о дану привођења оштећених из војне притворске јединице у Окрајцима или Маочу у притворску јединицу Општинског суда или Окружног суда у Тузли и извештај о евентуалном вођењу кривичних поступака против оштећених, као и извештај о месту и датуму размене односно пуштања на слободу оштећених, обзиром да нису достављени докази на основу којих би се поуздано могло закључити да ови документи постоје, а код до сад изведених доказа, прибављање ових доказа показује се као сувишно и без значаја за утврђивање одлучних чињеница и водило би непотребном одуговлачењу овог кривичног поступка.

ОДБИЈА СЕ доказни предлог браниоца оптуженог Османа Османовића, адвоката Ђорђа Дозета изнет на припремном рочишту дана 12.05.2020. године да суд од Министарства одбране Републике Српске затражи извод из евиденције припадника Војске Републике Српске за оштећене, да се од полицијских управа по месту пребивалишта затражи извод из казних и прекршајних евиденција за оштећене, да се од Полицијске управе Брчко Дистрикта затражи извод из казнене и прекршајне

евиденције за сведока [REDACTED], да се од Министарства одбране Босне и Херцеговине затражи извештај из војне евиденције за [REDACTED] са посебним освртом на период 30.04.1992. па до Дејтонског споразума, да ли је и ако јесте у ком периоду био припадник војне полиције, да ли је као припадник војне полиције рањен у борбеним дејствима и у случају да је потврдно да је рањен, да се доставе извештаји о околностима рањавања, обзиром да се по оцени суда код до сада изведених доказа, прибављање наведених доказа показује као сувишно и без значаја за утврђивање одлучних чињеница, а водило би непотребном одуговлачењу овог кривичног поступка.

ОДБИЈА СЕ доказни предлог браниоца оптуженог Османа Османовића, адвоката Ђорђа Дозета изнет на припремном рочишту дана 12.05.2020. године да се на главном претресу у доказном поступку изврши увид у списе кривичних предмета Основног суда Брчко Дистрикта у којима су као сведоци-оштећени учествовали [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED], а за које је поднеском од 17.09.2020. године доставио судске и тужилачке ознаке кривичних предмета са именима окривљених и то:

1. Окривљени Татаревећ Асмир у предмету Основног суда Брчко дистрикта број 96 0 К 039065 12К (предмет тужилаштва Т 18 0 КТРЗ 0003098 10);
2. Окривљени Омазић Армин у предмету Основног суда Брчко дистрикта број 96 0 К 039065 12К (предмет тужилаштва Т 18 0 КТРЗ 0003098 10);
3. Окривљени Салијевић Нермин у предмету Тужилаштва Брчко Дистрикта број Т 18 0 КТРЗ 0004597 12 (без ознаке судског списка);
4. Окривљени Менсур Пељто у предмету Основног суда Брчко Дистрикта број 96 0 К 081922 14К (предмет тужилаштва Т 18 0 КТРЗ 0000480 14);
5. Окривљени Ахметбашић Мирсад у предмету Основног суда Брчко Дистрикта број 96 0 К 093473 16К (предмет тужилаштва број Т 18 0 КТРЗ 0008821 14);
6. Салај Реџеп у предмету Основног суда Брчко дистрикта број 96 0 К 081922 14К (предмет тужилаштва Т 18 0 КТРЗ 0000480 14),

обзиром да нису пружени докази да су наведени оштећени испитани у својству сведока у наведеним тужилачким и судским поступцима на околности и чињенице које су предмет утврђивања у овом кривичном поступку, нити су ови докази достављени суду.

ОДБИЈА СЕ доказни предлог браниоца оптуженог Османа Османовића, адвоката Ђорђа Дозета изнет на припремном рочишту дана 12.05.2020. године да се на главном претресу изврши увид у списе кривичних предмета Основног суда Брчко Дистрикта против Хацић Галиба број 96 0 К 020414 10К (предмет тужилаштва број КТ-РЗ 15/19), у предмету истог суда против Хоџић Нијаза са ознаком 96 0 К 020414 10К (предмет тужилаштва број КТ-РЗ 15/19), као сувишни, обзиром да је суд у доказном поступку већ извршио увид у записнике и транскрипте Основног суда Брчко Дистрикта у предмету број 96 0 К 020414 10К са главних претреса на којим су испитани у својству сведока оштећени [REDACTED] и [REDACTED], који су у међувремену преминули, а оштећени [REDACTED] је испитан непосредно пред овим судом у два наврата на главном претресу и једном у истрази пред Тужилашвом за ратне злочине. Такође и писани докази који су на предлог одбране изведени у овом кривичном поступку, а наиме напред наведени извештаји са фотодокументацијом о показивању лица места од стране оштећених [REDACTED] и [REDACTED] и извештај о форензичком прегледу лица места, које је бранилац доставио овом суду потичу из напред наведеног предмета Основног суда Брчко Дистрикта, па се прибављање и вршење увида у наведени предмет показује као сувишно, а такође би водило непотребном одуговлачењу овог кривичног поступка.

ОДБИЈА СЕ доказни предлог браниоца оптуженог Османа Османовића, адвоката Ђорђа Дозета изнет на припремном рочишту дана 12.05.2020. године да се на главном претресу у доказном поступку изврши увид у пресуду Основног суда у Брчком П 050837/12 од 26.06.2014. године који је предмет накнаде штете због повреде части и угледа новинским чланком и доказни предлог браниоца из поднеска од 07.07.2020. године да се у доказном поступку емитују аудио запис и транскрипт са главног претреса из предмета Основног суда Брчко Дистрикта 96 О П 050837 12 П, обзиром да су ови доказни предлози по оцени суда без значаја значаја за утврђивање одлучних чињеница и њихово извођење би водило непотребном одуговлачењу овог кривичног поступка.

ОДБИЈА СЕ доказни предлог браниоца оптуженог Османа Османовића, адвоката Ђорђа Дозета из поднеска од 07.07.2020. године да се на главном претресу у доказном поступку емитују аудио запис интервјуа сведока [REDACTED] новинару [REDACTED] и два видео записа отвореног писма сведока [REDACTED] а листу „Дневни аваз“ – Сарајево – на околност кредибилитета наведеног сведока, обзиром да [REDACTED] ове изјаве није дао у својству сведока пред надлежним државним органом нити су ове изјаве дате у складу са одредбама члана 95 и 96 Законика о кривичном поступку, те стога представљају незаконите доказе у смислу члана 84 став 1 у вези члана 16 став 1 ЗКП-а и не могу бити коришћене у кривичном поступку, а суд ће исказ [REDACTED] ценити у склопу свих осталих изведених доказа.

ОДБИЈА СЕ доказни предлог браниоца оптуженог Османа Османовића, адвоката Ђорђа Дозета из поднеска од 21.07.2020. године да се на главном претресу у доказном поступку емитује ЦД који садржи прилог ТВ Брчко – изјаву оштећеног [REDACTED] од 15.05.1992. године, обзиром да [REDACTED] ову изјаву није дао у својству сведока пред надлежним органом нити је његова изјава дата у складу са одредбама члана 95 и 96 Законика о кривичном поступку, те стога представља незаконит доказ у смислу члана 84 став 1 у вези члана 16 став 1 ЗКП-а и не може бити коришћена у овом кривичном поступку.

ОДБИЈА СЕ доказни предлог браниоца оптуженог Османа Османовића, адвоката Ђорђа Дозета из поднеска од 13.10.2020. године да се да се на главном претресу у доказном поступку изврши увид у фотодокументацију транскрипта Основног суда Брчко Дистрикта БиХ у предмету 96 О К 020424 10 К (окривљени Хацић и Хоџић) од 30.03.2011. године и 26.04.2011. године – изјава сведока-оштећеног [REDACTED] и да суд поново позове сведока-оштећеног и да му бранилац у унакрсном испитивању предочи наведени транскрипт, као сувишан, обзиром да је овај сведок испитан непосредно на главном претресу пред овим судом, да су му постављана питања и предочавани остали докази предложени од стране Тужилаштва за ратне злочине и одбране, о којима се сведок детаљно изјашњавао, па би извођење ових доказа и поновно позивање и испитивање сведока – оштећеног [REDACTED] по оцени суда само водило непотребном одуговлачењу овог кривичног поступка, а суд ће исказ сведока – оштећеног [REDACTED] ценити у склопу свих осталих изведених доказа.

Да ли има неких нових предлога у допуну доказног поступка? Тужиоче? Тужилац нема. Бранилац оптуженог?

Адвокат Ђорђе Дозет: Не.

Председник већа:

Обзиром да нема нових предлога у допуну доказног поступка, председник већа објављује **доказни поступак је завршен.**

ИЗНОШЕЊЕ ЗАВРШНИХ РЕЧИ

Позивам заменика тужиоца за ратне злочине да изнесе завршну реч.

Заменик тужиоца за ратне злочине у завршној речи изјави:

Заменик тужиоца за ратне злочине: Заменик тужиоца.

Поштовани суде, остајем у свему при оптужници измењеној на главном претресу одржаном дана 05.11.2021. године и прочитаној на данашњем претресу и сматрам да је спроведеним доказним поступком утврђено да је оптужени починио кривична дела за која се терети, стога предлажем да у односу на њега донесете осуђујућу пресуду.

Кривична дела за која се оптужени терети су ратни злочини против цивилног становништва из члана 142 став 1 Кривичног закона Савезне Републике Југославије, описано под тачком 1, 2 и 4 у стицају са кривичним делом ратни злочин против ратних заробљеника из члана 144 КЗ СРЈ описано под тачком 3 диспозитива оптужнице у саизвршилаштву у вези члана 22 истог Закона, а не Кривичног закона Социјалистичке Федеративне Републике Југославије односно Основног кривичног закона те Кривичног законика због обавезне примене блажег закона за извршиоца. Ова кривична дела врши онај ко кршећи правила међународног права за време оружаних сукоба изврши неку од алтернативно одређених радњи извршења кривичног дела која су таксативно наведена у поменутих законским члановима.

Конкретно, тужилац терети оптуженог за нечовечно поступање, застрашивање, противзаконито затварање, мучење и вршење насиља над више логораша. Оно што је спроведено доказним поступком утврђено, практично се подудара са наводима измењене оптужнице, а то је да је током маја и јуна 1992. године на подручју Брчког у Босни и Херцеговини постојао оружани сукоб између наоружаних формација српског, хрватског и муслиманског народа који живе у Босни и Херцеговини, конкретно хрватско-муслиманских оружаних формација са једне стране и српских оружаних формација са друге стране, који сукоб није имао карактер међународног сукоба. У то време оптужени је био припадник безбедносних структура хрватско-муслиманске стране у оружаном сукобу, у својству једног од главних иследника у логору у Горњем Рахићу, општина Брчко, за заробљене цивиле и војнике српске националности. Њему је дана 06. маја 1992. године доведено цивилно лице оштећени [REDACTED], претходно лишено слободе у свом путничком возилу на контролном пункту у Горњем Рахићу. Истог је затим испитивао везано за његова сазнања у активностима српских снага у ратним догађајима у Брчком, као и његовом наводном учешћу у припремању истих. Том приликом му је од стране другог присутног припадника исте стране у оружаном сукобу којој припада и окривљени прећено да ће му бити пресуђено ножем ако се утврди да је крив након чега га је окривљени Осман Османовић без решења о задржавању односно притварању противзаконито затворио тако што га је закључао и изашао из просторије, да би га сутрадан ујутру дана 07.05.1992. године припадници исте стране у оружаном сукобу одвели у оближњи лимени објект са бетонском подлогом без прозора, природне светлости, свежег ваздуха, воде и нужника, који је

раније служио као комора за сушење воћа и поврћа, из које је потом у више наврата извођен на испитивање на физичко и психичко злостављање као и на вађење из земље неексплодираних граната, са чим је окривљени Осман Османовић као један од главних иследника у логору био упознат, при чему је поменути комору неутврђеног дана у наведеном временском периоду окривљени Осман Османовић довео једног припадника, исте стране у оружаном сукобу, који је оштећеног [REDACTED] у присуству окривљеног ударадио ногом обуеном у ципелу у пределу колена. Оптужени је дана 13. маја 1992. године приликом испитивања цивилног лица оштећеног [REDACTED], претходно лишеног слободе у путничком возилу на контролном пункту у Горњем Рахићу, над поменути оштећеним заједно са више припадника исте стране у оружаном сукобу вршио тортуру која је трајала током читаве ноћи, све до јутра, тражећи податке о појединим војним ангажованим лицима у Брчком, о наоружању којим располажу српске оружане формације и положајима које држе, којом приликом је оштећени ударан рукама и ногама, дрвеном палицом и пендреком по глави и телу, при чему му је ударце задавао и окривљени Осман Османовић, услед чега је оштећени више пута губио свест, након чега су га поливали водом, поното га тукли и принуђивали да пије мокраћу, да би га потом пребацили у поменути комору из које је у наредном периоду више пута извођен на испитивање, када је и физички и психички злостављан и телесно повређиван, са чим је окривљени као један од главних иследника у логору био упознат, да би да неутврђеног дана током јуна месеца 1992. године окривљени Осман Османовић заједно са још једним припадником исте стране у оружаном сукобу извео из коморе где га је псујући му мајку, уз претње да ће га убити, да неће жив изаћи, тукао по телу, ударајући га више пута рукама и ногама обуеним у ципеле све док се оштећени од задобијених удараца није умокрио, након чега је враћен у комору.

Надаље, оптужени је неутврђеног дана током јуна месеца 1992. године након довођења из поменуте коморе у којој је био затворен припадник српских оружаних формација оштећени [REDACTED], претходног дана 03.06.1992. године лишен слободе у путничком возилу на контролном пункту у Насељу 04. јул, према Диздаруши, општина Брчко, током његовог испитивања заједно са више припадника своје стране у оружаном сукобу учествовао у вршењу тортуре над истим ради изнуђивања његовог исказа о положајима српских оружаних формација у Брчком и врсти наоружања којима располажу, којом приликом је оштећеном био уперен пиштољ у главу када је задобио бројне ударце дршком од метле, рукама и ногама обуеним у ципеле и чизме, по телу, глави и рукама, од чега је био сав крвав док су му очи биле скоро потпуно затворене, нос разбијен, а више зуба и ребара сломљено, при чему је окривљени Осман Османовић незадовољан његовим одговорима пришао и уз речи: "маму ти јебем чето, што лажеш", ударио га руком по лицу од чега му је глава пала и ударила о сто, након чега је настављено његово батинање да би по завршетку испитивања оштећени био одведен у поменути комору из које је у наредном периоду у више наврата извођен ради чишћења ђубрета, вађења из земље неексплодираних граната и испитивања, током којих је поново тучен, са чим је окривљени, као један од главних иследника у логору, био упознат.

Оптужени је, такође неутврђеног дана током јуна месеца 1992. године из поменуте коморе у којој је било противзаконито затворено цивилно лице оштећени [REDACTED], претходног дана 27.05.1992. године лишено слободе у свом путничком возилу на контролном пункту у селу Ратковић, општина Челић, заједно са још једним припадником исте стране у оружаном сукобу извео га из коморе где га је физички злостављао задајући му бројне ударце рукама и ногама обуеним у ципеле по телу,

глави и ногама, све док оштећени од примљених удараца због изнемоглости није клонуо, након чега су га увели у суседну просторију.

Шта каже оптужени у своју одбрану. Укратко, негира извршење кривичног дела тврдећи да ни за шта није крив, наводи да ништа из оптужнице није тачно осим његових личних података. Оштећеног [REDACTED] није испитивао о српским оружаним активностима у Брчком, није га затворио, није га закључао, цитат:"јер се није имало где закључати", и није другог доводио код оштећеног у просторију у логору где је овај био смештен. Истиче да оштећеног [REDACTED] није тукао, а да оштећеног [REDACTED] и оштећеног [REDACTED] ни не познаје, никада их није видео. Са оштећеним [REDACTED] и оштећеним [REDACTED] обавио је службени разговор у инкриминисаном периоду. Од почетка маја ставио се у функцију Територијалне одбране када су и формирали линију одбране према српским снагама, а и помогао је бројним избеглицама, то је транскрипт његовог исказа са претреса од 01.06.2020. године. Од 06. маја '92. године ушао је у састав Оперативне групе државне безбедности у Горњем Рахићу. Руководилац Оперативне групе државне безбедности био је [REDACTED]. Имао је мобилизацијски позив и службену легитимацију. У Оперативној групи биле су и његове колеге Галиб Хадић, [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED], као и брат оптуженог [REDACTED]. По усменој наредби руководиоца Оперативне групе [REDACTED] истог дана обавио је разговор са приведеним лицем српске националности [REDACTED] кога је од раније познавао. По обављеном разговору о томе је обавестио [REDACTED] рекавши му да се ради о савесном грађанину који ни за шта није крив. Шта се даље са њим дешавало, није му познато. Дана 16.05.1992. године на састанку Оперативне групе државне безбедности главнокомандујући [REDACTED], шеф Сектора безбедности 108. бригаде ХВО-а, који је био надређени [REDACTED], дао је задатак оптуженом и [REDACTED] [REDACTED] а обаве разговор са ухапшеним [REDACTED], код кога је наводно пронађено у возилу 30 килограма експлозива, што су њих двојица и урадили у службеним просторијама у центру села Горњи Рахић. То је обављено по процедури, без присуства трећих лица, без употребе силе и уз сачињену и потписану службену белешку. Што се тиче испитивања и тортуре [REDACTED], оптужени тврди да је сигуран да томе није био присутан. У просторијама где су били заробљеници у Горњем Рахићу, на локалитету Окрајци, тврди да никада није био. За заробљене у Горњем Рахићу били су тад задужени [REDACTED] и [REDACTED]. Они одлучују ко ће бити затворен и шта ће са њима даље бити. Оптужени истиче да он то није могао да одлучи нити да било кога затвори. Што се тиче испитивања лица, увек су томе била присутна два инспектора. На претресу му је приказан видео запис испитивања оштећеног [REDACTED] у логору. Понавља да томе није био присутан, наводећи да препознаје новинара [REDACTED] из Брчког, а да не зна откуд он ту. Оптужени у својој одбрани даље наводи да је упознат са исказом сведока – оштећеног [REDACTED], који га по његовом мишљењу неосновано терети због незадовољства правдом која му је била ускраћена на претходним суђењима у Брчком, у вези истих ових догађаја, као и због његовог нарушеног здравственог стања, а што све оштећени [REDACTED] негира. Окривљени тврди да га сведок [REDACTED] лажно терети по налогу [REDACTED], некадашњег локалног начелника за привреду у Брчком, који се огрешио о закон, па када је откривен, исти је претио оптуженом који га је службено обрађивао, а сада му се свети и подмеће поменутог сведока [REDACTED], а што овај пориче.

Што се тиче формулације у оптужници, заједничког ратовања хрватско-муслиманских оружаних снага и српских, окривљени наводи да не познаје ту терминологију. Зна само за официјелну власт у Босни и Херцеговини, која је од Уједињених нација званично призната 06. маја 1992. године. Тврди да је војска у

инкриминисаном периоду била задужена за логор у Горњем Рахићу, а да Оперативна група државне безбедности са тим није имала никакве везе.

Оваква одбрана оптуженог је неоснована, у супротности је са изведеним доказима и усмерена је на избегавању кривице. Пођимо редом. Из исказа сведока – оштећене [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED], током трајања овог кривичног поступка, као и из прочитаних исказа сведока – оштећеног [REDACTED] од 28.05.2013. године и [REDACTED] од 30.03.2011. године са главних претреса у кривичном поступку који је вођен пред Основним судом у Брчко Дистрикту БИХ, број 960K02042410 К, утврђено је да су [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED] временском периоду назначеном у оптужници након заустављања на путу, на контролним пунктовима од стране припадника хрватско-муслиманских оружаних формација и утврђивања њихове етничке припадности односно по сазнању да су српске националности, извођени из возила у којима су били након чега су довођени у Горњи Рахић, општина Брчко, у импровизовани расадник на Окрајцима где су били противзаконито затварани, испитивани, застрашивани, физички и психички злостављани и мучени. Били су смештени у лименом објекту односно комори која је пре рата служила за сушење воћа и поврћа, у нехигијенским условима, без санитарног чвора, без довољно хране и воде, у објекту где није било никакве подлоге осим бетона, без дневне светлости и свежег ваздуха, а што потврђују и сведоци [REDACTED] и [REDACTED]. За време боравка у таквим условима за месец, два изгубили су просечно по тридесет килограма, уз трајно нарушено здравље. Тројица од четворице њих, [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED] у међувремену су преминули. Из исказа сведока – оштећеног [REDACTED], јединог преживелог од њих, утврђено је да је приликом испитивања био подвргнут тортури ради изнуђивања исказа о положајима српских оружаних формација на подручју Брчког као и врсти наоружања којима располажу, у чему учествује окривљени Осман Османовић. У току тог испитивања био је изложен бројним ударцима по глави, телу и рукама, који су му нанети ногама обувеним у чизме и ципеле, рукама и разним предметима од чега је био сав крвав, лице му је било отечено, очи скоро потпуно затворене, нос разбијен, више зуба и ребара сломљено, при чему је оптужени Осман Османовић незадовољан његовим одговорима пришао уз речи: "маму ти јебем чето, што лажеш", ударио га руком по лицу од чега му је глава пала и ударила о сто, након чега је настављено његово батинање, да би по завршетку испитивања био одведен у комору. О томе да је [REDACTED] тучен и како је изгледао по повратку у комору, говоре и искази [REDACTED], којој је отац, сада покојни [REDACTED], то накнадно причао, као и из исказа [REDACTED], којој је то причао по повратку из логора њен сада покојни супруг [REDACTED] односно [REDACTED], којој је то причао по повратку из логора њен сада покојни полубрат [REDACTED]. У прилог горњих навода је и видео запис из критичног периода снимљен на компакт диску, који је приказан на главном претресу, а налази се у списима предмета, регистратор број 1, страна 92/16.

Што се тиче оштећеног [REDACTED], сада покојног, из исказа његове ћерке [REDACTED] током трајања овог поступка утврђен је начин његовог лишења слободе и довођења у логор "Расадник" такође и улога окривљеног Османа Османовића у испитивању и противправном затварању њеног оца, те каснијем довођењу припадника исте стране у оружаном сукобу, којој је припадао и окривљени, у комору где је ударио ногом оштећеног [REDACTED] у пределу колена. Сведокиња тврди да је окривљени познавао њеног оца од пре рата као локалног фотографа у Брчком. Знао је да он ни на који начин није био укључен у ратна догађања, али је и поред тога одлучио да га након испитивања не пусти да се врати кући. Противправно га је

затворио у просторију у којој га је претходно испитивао, закључавши га потом. Сутрадан ујутру отац јој је пребачен у поменућу комору у којој је остао све до 12. јула 1992. године. Исто проистиче из прочитаног исказа оштећеног [REDACTED], сада покојног, са главног претреса у кривичном поступку пред Основним судом Брчко Дистрикта, конкретно, да га је по привођењу испитивао окривљени којег је од раније познавао, да му је прећено ножем од стране другог припадника исте групације током испитивања у присуству окривљеног Османа Османовића, да га је после испитивања окривљени противзаконито затворио, без решења о задржавању или притварању, закључавши га у просторији до јутра, када је одведен у поменућу комору у којој је једне прилике окривљени Осман Османовић довео њему непознатог инспектора полиције из Тузле, а овај га у његовом присуству снажно ударио ногом у пределу колена, само њега, никог другог. Из прочитаног исказа сведока – оштећеног [REDACTED] сада покојног, са главног претреса у поменућом кривичном поступку пред Основним судом Брчко Дистрикта утврђено је да је критичне прилике тучен целе ноћи све до јутра од више лица у просторији где је испитиван у Горњем Рахићу, од чега је губио свест, био поливан водом, поново тучен и принуђиван да пије сопствену мокраћу, а у сему томе је учествовао и окривљени Осман Османовић, који је био један од најагресивнијих у томе. Из исказа сведока – оштећеног [REDACTED] утврђено је да је [REDACTED] још једне прилике тучен од стране окривљеног Османа Османовића испред коморе, што је он лично јасно видео уз Османове псовке и претње да неће жив изаћи из логора. Из исказа [REDACTED] утврђује се да је [REDACTED] и њен отац [REDACTED] накнадно, по изласку из логора више пута причали и међусобно се допуњујући да је окривљени Осман Османовић тукао оштећеног [REDACTED] у логору "Расадник". И из исказа сведока [REDACTED] током овог поступка утврђује се да је окривљени Осман Османовић примењивао силу према оштећеном [REDACTED] приликом његовог испитивања, чему је поменућу сведок био присутан. О томе да је оштећени [REDACTED] тучен у логору на Окрајцима сведочи и његова полусестра [REDACTED] којој је то причао по повратку из логора њен сада покојни полубрат [REDACTED] односно сведокиња [REDACTED], којој је то причао по повратку из логора њен сада покојни супруг [REDACTED]. О примењивању силе према оштећеном [REDACTED] говори [REDACTED] у свом исказу наводећи да је јасно видео окривљеног Османа Османовића испред коморе где туче [REDACTED], све до његове изнемоглости. Истиче да је касније по изласку из логора разговарао са [REDACTED], иначе својим дугогодишњим пријатељем, који му је то потврдио. Рекао му је [REDACTED] да га је оптужени тукао у логору на Окрајцима и какве је повреде тада задобио. То је страна 48. и 49. транскрипта са главног претреса одржаног 29.09.2020. године, везано за исказ овог сведока – оштећеног [REDACTED]. Када га [REDACTED] питао зашто га не тужи, [REDACTED] му је одговорио да не сме, јер му је запрећено да ће бити убијен и да ће му све бити запаљено. Притом је додао да му је и [REDACTED] долазио у кућу и претио. То је страна 72 истог транскрипта. О томе каква је била улога Османа Османовића у инкриминисаном периоду у критичним дешавањима илуструју такође искази сведока – оштећеног [REDACTED], [REDACTED], као и сведока [REDACTED] а. Сведок – оштећени [REDACTED] наводи да је окривљени Осман Османовић међу свим тим иследницима изгледао као главни, као неки шеф. Он је имао посебну канцеларију на спрату у односу на просторију у приземљу објекта где је вршено испитивање и батинање заробљеника и где су били смештени односно боравили остали инспектори. Окривљени је био овлашћен да одлучује ко ће од њих бити задржан, ко испитан, а ко лишен слободе. "Он је као инспектор наређивао да нас туку и муче", каже овај сведок. "Док је војска била на линији, лица из Оперативне групе била су задужена за логор. У комору у којој су били заробљеници нико није могао да уђе без њиховог одобрења. Окривљени је увек био присутан на испитивањима која су

вршена. Више пута је долазио до поменуте коморе на Окрајцима када је наређивао кога треба довести, извести на испитивање, ко унутра може ући. Он покаже главом кључару, овај отвори, а онда смо први на удару [REDACTED] – то је био надимак [REDACTED], "и ја" – то је [REDACTED], "он је био присутан и смејао се када смо [REDACTED] и ја", како каже [REDACTED] "били вођени на ископавање неексплодираних мина у селу. Са свим оним што се дешавало у селу окривљени је имао везе", тврди сведок – оштећени [REDACTED]. Када сведока - оштећеног [REDACTED] бранилац окривљеног на претресу пита зашто то претходно није помињао на суђењима у Брчком, он одговара, цитирам: "Када сам на суђењу против Галиба Хаџића хтео нешто да кажем, поменем или објасним, кажу ми: само одговарај на оно што те питамо, немаш право ништа друго да причаш. Нема неометаног излагања као овде на суђењу. То је разлог. У више наврата, чим покушам да неког поменем, прекину ме", крај цитатата. То је страна иначе 21 транскрипта његовога, претрес 29.09.2020. године. Из исказа сведокиње – оштећене [REDACTED] утврђено је да окривљени Осман Османовић није био макар ко у логору, он се итекако питао за оно што се тамо дешавало. Долазио је до лименке, надгледао их на неки начин, мање је тукао, више је имао нека друга задужења, био је посебан. Неко ко је имао ауторитет за лице са своје стране хрватско-муслиманске, они су тада ратовали против Срба. О томе шта се у критичном периоду дешавало у Горњем Рахићу и улози окривљеног у логору детаљно говори сведок [REDACTED], који је тада био командир вода војне полиције у селу. Тада су, како каже, ратовали Хрвати и Муслимани против Срба. Додаје да су на почетку били војна полиција при Територијалној одбрани, а после пар дана долазе припадници ХОС-а и ХВО-а. Истиче, овај сведок, да је имао књижицу Армије БиХ, а печат од Хрватског вијећа одбране. Слично наводи и сведок [REDACTED]. Каже: "Ми смо носили пола љиљана, а пола ХВО шаховнице". У почетку су, наставља сведок [REDACTED], заробљена лица са контролних пунктова на путу довођена у једну кућу у центар села где је вршено њихово испитивање и премлаћивање од стране припадника безбедносних структура међу којима је био и окривљени Осман Османовић. Када се војска и локално становништво побунило због тортуре над заробљеницима, која је била праћена њиховим гласним запомагањем, припадници тих структура су одлучили да се заробљеници пребаце у "Расадник" на Окрајке, на излазу из села, да би то било мање упадљиво. Одлазећи на то место видео је да се тамо налази један објект у коме су била смештена заробљена лица. Објект је био неуслован, са бетонском подлогом, без прозора, свежег ваздуха, воде и санитарног чвора. Одатле су извођена заробљена лица и био је у више наврата присутан када је у оближњим просторијама вршено њихово мучење и злостављање у чему учествује окривљени Османовић, испитујући и ударајући заробљенике. Овај сведок говори о окривљеном као једном од главних иследника који се питао за све што се у логору догађало, који је одлучивао ко ће ићи у размену, а ко ће остати у логору, од кога је у многоставној зависила судбина затворених лица, над којима се безразложно иживљавао и мучио их заједно са другим припадницима своје стране у оружаном сукобу. Када је једне прилике видео окривљеног како мучи једног од заробљеника, који је лежао на земљи између аутобуса који су претходно довозили те људе из Брчког у Горњи Рахић и када га је окривљени видео запрепашћеног, обратио му се речима: "Ево можеш ти да изабереш кога хоћеш. Отац ти је убијен. Изведи кога хоћеш и ради са њим шта хоћеш". То се односило на хангар где су били заробљеници, међу њима и та особа, транскрипт - страна 25,26 исказа [REDACTED] из истраге од 19.02.2020. године. И то говори какву је власт окривљени тада имао у логору. А на страни 33 истог исказа, овај сведок наводи обраћајући се окривљеном, цитирам: "Османе, ти знаш најбоље да сте то радили, испитивали на тај начин људе и да су људе удараили. То не може порећи нико". Поставља се питање да ли окривљеног сведоци – оштећени [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED] и [REDACTED] односно сведок [REDACTED] заиста лажно терете као што

он тврди или пак то није случај. Шта је разлог да они тако сведоче. Можда је најбољи одговор на то питање дала сведокиња – оштећена [REDACTED] у свом исказу из истаге од 25.12.2019. године, говорећи о свом оцу [REDACTED]. Цитирам: "Годинама ме је ово оптерећивало. Стално сам га по изласку из логора испитивала за те догађаје. Ова прича нема никакву националну димензију. То је бол који носим као дете из мешовитог брака. Отац ми је [REDACTED], мајка [REDACTED]. То дугујем оцу, да испричам како је било, да се не заборави као да се ништа није десило". То је разлог и за остале поменуте сведоке – оштећене и сведока [REDACTED] да испричају како је то било да се отргне од заборава. Али нису само они, они који сведоче супротно одбрани окривљеног. Супротно одбрани окривљеног наводи и сведок [REDACTED] на главном претресу 04.10.2021. године, приликом сведочења путем видео-линка из Кантоналног суда у Тузли. Тврди да никада ништа није наредио окривљеном Осману Османовићу, ни у вези обављања разговора са [REDACTED] нити било шта друго. Са окривљеним никакав службени контакт није имао у критичном периоду. Није му био надређени. Није одлучивао о судбини заробљеника. За себе каже да је био у Оперативној групи, у којој је био ангажован од 19. маја 1992. године, наводећи ко је са њим у истој био, а не помињући притом окривљеног Османовића. Сведок [REDACTED] наводи да је у критичном периоду био у Оперативној групи у Горњем Рахићу, али да му није био надређени [REDACTED], ни њему ни окривљеном Осману Османовићу, који је тада био ауторитет за [REDACTED]. Цитат: "Отимао се његовим задацима на исти начин као и ја". Окривљени је био у Јавној безбедности тада. Сведок [REDACTED] такође наводи да окривљени није био у Оперативној групи државне безбедности већ у Јавној безбедности. За себе пак каже да је био у Оперативној групи тада, али да му [REDACTED] није био претпостављени. Све су ово иначе сведоци одбране. Сведок [REDACTED] тврди за себе да је дошао између 15. и 17. јуна 1992. године у Горњи Рахић, а да је окривљени тада био у Јавној безбедности. Сведок [REDACTED] каже да је 19. маја 1992. године приступио полицији у Горњем Рахићу, а да је у то време окривљени Осман Османовић био у 108. бригади ХВО-а, да би му се придружио после три до пет месеци. Окривљени [REDACTED] такође тврди да је окривљени Осман Османовић био тада у Јавној безбедности. Супротно одбрани окривљеног сведочи [REDACTED] наводећи да је он као и окривљени тада био у Јавној безбедности, а да је како каже окривљени сарађивао и са државном безбедности. Истиче да су имали овлашћења да хапсе и задржавају људе. Исто важи и за окривљеног. Одговара на питање његовог браниоца, то је транскрипт са главног претреса од 17.12.2020. године. Овај сведок потврђује супротно одбрани окривљеног да је тада сведок [REDACTED] био у Горњем Рахићу, да је био припадник војне полиције, да је носио маскирну униформу, а да је после рањавања отишао на лечење на запад, како и сам сведок [REDACTED] тврди односно сведочи. Супротно одбрани окривљеног Османа Османовића сведочи и [REDACTED] на главном претресу од 05.11.2021. године, наводећи да је критичне прилике када је заједно са [REDACTED] заробљен на уласку у Горњи Рахић па одведен у једну кућу у центру села, окривљени Осман Османовић је одлучио да не пусти приведеног [REDACTED], већ га је задржао. Дакле окривљени се питао и одлучивао шта ће се даље дешавати са доведеним лицима у Горњем Рахићу, као што се и у оптужници наводи. Супротно одбрани окривљеног сведочи сведок одбране [REDACTED], као и сви други безбедњаци који су сведочили у овом поступку, као што су [REDACTED], [REDACTED] и други, а то је да нико од њих није имао тада мобилизацијски позив нити службену легитимацију, при чему су евентуално користили стару легитимацију. И то само по себи говори ко је био и какву је важност тада имао окривљени Осман Османовић. Тако сведок [REDACTED] наводи: "Окривљеног сам поштовао, имао је бољу позицију од мене у односу на цивилне структуре и руководиоце, све их је познавао".

Током трајања овог кривичног поступка није било могуће утврдити на поуздан начин када је формирана Оперативна група у Горњем Рахићу и да ли је у инкриминисаном периоду постојала. Сведоци се о томе различито изјашњавају. [REDACTED] помиње 19. мај 1992. године, Сенад Јашаревић половину месеца маја '92. године, [REDACTED] другу половину маја '92., [REDACTED] почетак јула '92. Зекерија [REDACTED] не зна да је Оперативна група државне безбедности уопште тада постојала. У списима предмета, а суд је то извео као доказ, постоје две службене белешке о узимању изјаве од заробљеника [REDACTED]. Прва носи датум 18. мај 1992. године, а у њеном заглављу стоји: "Република Босна и Херцеговина, Штаб Територијалне одбране, Сектор безбедности Брчко". У другој пак службеној белешци од 29.07.1992. године у заглављу стоји "Република Босна и Херцеговина, МУП Сарајево, Окружни СУП Тузла, Сектор Службе државне безбедности, Оперативна група Горњи Рахић". А сведок [REDACTED] потврђује да је његов потпис на истој. Управо из тих разлога тужилац је у оптужници у односу на окривљеног користио формулацију "припадник безбедносних структура хрватско-муслиманске стране у оружаном сукобу", што је он евидентно и био према исказима свих испитаних сведока на суђењу, при чему је правно ирелевантно да ли је он тада био у Јавној безбедности, Државној безбедности, Територијалној одбрани или у 108. бригади ХВО-а, тим пре што и сам окривљени на претресу од 28.05.2021. године је навео да је од 02. маја 1992. године као припадник Службе јавне безбедности Брчко био део оружаних снага Босне и Херцеговине, то је страна 31 транскрипта, уз припаднике Територијалне одбране, а упућен од командира ратне станице у Горњем Рахићу.

Да сублимирам претходно речено. Неће бити да окривљени низашта није крив, како тврди и да ништа из оптужнице није тачно осим његових личних података, напротив. На главном претресу дана 11.10.2021. године испитан је вештак судске медицине др Зденко Цихларж везано за повреде оштећеног [REDACTED] и [REDACTED], задобијене у инкриминисаном периоду у Горњем Рахићу, а које је претходно вештачио у поменутом поменутом кривичном поступку који је вођен пред правосудним органима Брчко Дистрикта БиХ против Галиба Хаџића и других. Потврдио је да су повреде које су тада задобили поменути сведоци – оштећени могле настати на начин на који они то тврде да су им нанете, закључујући да су исте по њих имале трајне последице. Постојање оружаног сукоба у Босни и Херцеговини у критичном периоду између поменутих страна у оружаном сукобу утврђује се практично из исказа свих испитаних сведока током трајања овог поступка, а ова околност представља и опште познату чињеницу. Овај оружани сукоб је по свом карактеру спадао у немеђународни обзиром да су тада на том простору ратовале наоружане формације српског, хрватског и муслиманског народа који је живео у Босни и Херцеговини. Статус жртава није био споран током трајања овог поступка. Поступајући на описани начин, оптужени је прекршио правило међународног права, садржато у поменутих конвенцијама и наведеном протоколу, нечовечно поступајући, застрашујући, противзаконито затварајући, мучећи и вршећи насиље на заточеним лицима у поменутом логору. Имајући у виду да су радње описане у овим конвенцијама односно протоколу инкриминисане и домаћим законодавством након ратификације, оптужени је на представљени начин извршио кривична дела назначена у оптужници, а која спадају у кривична дела против човечности и међународног права. Урачунљивост оптуженог ни на који начин није доведена у питање. Ово кривично дело починио је са директним умишљајем, јер је био свестан свога дела и хтео његово извршење. Поступао је као саизвршилац заједнички учествујући у радњи извршења кривичног дела са припадницима исте стране у оружаном сукобу који је и сам припадао, јер сви они, он и и остали саизвршиоци исказаним и описаним радњама битно доприносе и учествују у

извршењу овог кривичног дела, при чему окривљени хоће дело као своје испољавајући тиме у оквиру заједничког умишљаја свој *animus auctoris*. Приликом одлучивања о кривичној санкцији указујем на изражену упорност и безобзирност окривљеног при извршењу кривичног дела, као и на значајну криминалну количину коју је предузео те улогу коју је тада имао, о чему је већ напред било речи, а што свакако мора имати одраза и на висину изречене казне. Евидентно, оптужени је као високо позиционирана односно рангирана особа у логору био део система организованог мучења заточених лица српске националности у Горњем Рахићу као саизвршилац уз друге припаднике Државне безбедности, Јавне безбедности, односно војних структура исте стране у оружаном сукобу, значи Територијалне одбране ХВО-а и ХОС-а.

Имајући у виду све претходно изнето, предлажем да суд осуди на казну затвора у трајању од шест година. Што се тиче притвора, предлажем да му се исти продужи јер налазим да и даље стоје разлози из члана 211 став 1 тачка 1 ЗКП-а због којих му је исти и одређен и у више наврата продужаван. Уколико би био пуштен да се у даљем току поступка брани са слободе, постао би недостижан државним органима Републике Србије, имајући у виду позитивно правне прописе Босне и Херцеговине, конкретно члан 8 став 3 Уговора између Босне и Херцеговине и Републике Србије о изручењу које не дозвољава изручење држављана БиХ другим односно страним државама па самим тим ни Србији.

То је све.

Председник већа: Позивам браниоца оптуженог, адвоката Ђорђа Дозета да изнесе завршну реч.

Бранилац оптуженог Османа Османовића, адвокат Ђорђе Дозет, у завршној речи изјави:

Адвокат Ђорђе Дозет: Поштовани суде, цењене колегинице и колеге Тужилаштва за ратне злочине, почећу на следећи начин. Пре тридесет девет година када сам први пут ушао у судницу покушавао сам схватити колико способност тужиоца и браниоца да у нечем што се зове завршна реч окрену веће на једну или на другу страну. Да ли је то уопште само форма или заиста постоји утицај. Упознавајући кроз мој приправнички стаж судије пред којима сам слушао такве завршне речи, све више сам схватао да је то потпуно формалан део поступка. Након одређеног времена кад сам био сам у позицији да слушам као председник већа браниоце односно адвокате и тужиоце који држе завршну реч, био сам још сигурнији да је то само форма. Због тога сам тад, сад и бићу док радим овај посао за увођење лаичке пороте где ће човек коме није од утицаја на његов живот, на његову каријеру, глас дат у некаквом судском поступку значајан односно да ће са лаичке стране процењивати да ли је неко крив или није крив, а да судија буде ту да руководи главним претресом, брине о реду на главном претресу, а да извођење доказа и предочавање тих доказа тој лаичкој пороти буде препуштено странкама. Ја поштујем одредбу наравно, поштујући одредбу 412, 413 Законика о кривичном поступку, Закон о адвокатури, Кодекс адвокатске етике, наравно права мог браћеника, али исто тако и ову институцију и формално ову зграду у којој су радни век провели највећи умови кривично-правне теорије и праксе бивше нам заједничке домовине, као доктор Ромац, по коме смо ми који смо баш са прекодринске стране завршавали факултете, учили римско право, доктор Калођера, Лутовац, Бутуровић, Стевановић, Павловић, Мазих, све доктори правних наука, кривичног права, дакле ја ћу такође испунити ову своју законску обавезу. Почев од ове одредбе покушаћу свестан резултата изнети хронологију ове кривично-правне ствари.

23.11.2019. године око 17,00 сати на граничном прелазу Сремска Рача српска гранична полиција зауставља возило са четири БиХ грађанина односно држављанина, иначе истакнута члана "Ротари заједнице" који су кренули на један скуп "Ротаријанаца" за Зрењанин, као и мноштво пута пре тога, те један од њих мој браћеник се лишава слободе, при чему му се саопштава да је против њега расписана потрага у Србији. У вечерњим сатима након што ме је његова породица обавестила о томе и тражила да видим о чему се ради, ја покушавам доћи до информације о чему се ради и сазнајем да је Осман Османовић преузела Служба УКП-а, дакле Управе криминалистичке полиције за откривање ратних злочина, и спроводи га за Београд. Контактiram и Тужилаштво за ратне злочине и добивам информацију од дежурног тужиоца да немају никакву информацију да је неко лице које се зове Османовић Осман било где лишено слободе нити имају информацију односно податак да су некад у било којој форми захтевали расписивање потернице или некакве потраге. 24.11. иза поноћи ме позива УКП где сам био присутан предаји односно уручењу решења о задржавању, а следећи дан односно истог календарског дана кад је мој браћеник приведен поступајућем заменику тужиоца за ратне злочине, предочена ми је кривична пријава УКП-а, Службе за откривање ратних злочина КУ.46/18 од 29.03.2018. године у којој је Осман Османовић, према наводима сведока [REDACTED], дакле тад смо упознати са тим чињеницама, означен као управник логора у Горњем Рахићу који је оштећен [REDACTED] заједно са [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED], свакодневно малтретирао и злостављао, да је злостављао и оштећен [REDACTED] који је био једном присутан кад је Осман Османовић пред свим заробљеницима претио [REDACTED] да ће га полити бензином и запалити, тукао га рукама и ногама и претио да ће га заклати. До изјава, значи службених белешки о обављеним разговорима са сведоцима који су у кривичној пријави егзистирали, нисам могао доћи, поднео сам писмени захтев, који ми је тужилац одбио, до данашњег нисам до њих дошао, као што није дошао ни судија за претходни поступак иако је он први одлучивао о нечем што се зове основана сумња као услов за одређивање притвора. Томе претходи наредба о спровођењу истраге КТИ. Број 4/2019 од 24.11.2019. у којој стоји да је Осман Османовић основано сумњив да је према [REDACTED] примењивао силу тако што га је тукао рукама и ногама, палицом, претио да ће га заклати, полити бензином и запалити, док је оштећеног [REDACTED] такође злостављао. Ови чињенични наводи чињењења окривљеног Османа Османовића засновани искључиво на изјави тад оштећеног сведока [REDACTED], пред УКП-ом, били су предмет разматрања и одлучивања још најмање четири судијске одлуке. Прва судија за претходни поступак при решењу о одређивању притвора затим КВ веће које 05.12.2019. одбија жалбу против решења о одређивању притвора и то овог истог већа односно већа у претходном саставу, што је само по себи представљало разлог да се исто изузме из поступања у овом предмету, пошто је основ жалбе био управо постојање основане сумње као услова за одређивање притвора. Дакле, ово веће је још тада 05.12.2019., ја се извињам судији Петровићу, он није био део тог већа, мериторно одлучивало и одлучило о овој кривично-правној ствари, што значи да пресуда каква била да била има врло извесну судбину, сматрам да није потребно да наводим одлуке Уставног суда Србије или пресуде Врховног касационог суда поводом оваквих повреда одредаба Законика о кривичном поступку. Даље, следећа одлука решење КВ већа овог суда од 26.12.2019. о одбијању изручења као и решења Апелационог суда у Београду од 22.01.2020., по жалби на претходно решење. Па сад ако узмемо у руке оптужницу по којој је поступано, оптужницу у најновијем облику, а немамо предубеђење и упоредимо чињенични опис са наводима кривичне пријаве, па наредбе о провођењу истраге, па наредбе о проширењу истраге, можемо видети колика је моћ тужилачке истраге и преданог рада на предмету. Од управника логора који заједно са паравојском ХВО

злоставља [REDACTED], тако што му прети да ће га полити бензином и запалити преко припадника ХВО-а који заједно са више НН лица злоставља [REDACTED] тако што га удара рукама, ногама, дрвеном палицом, прети му да ће га заклати, полити бензином и запалити, овде се види труд тужиоца да опису даде смисао, па опис који даје [REDACTED] исправља у редоследу радњи, каже: најпре ће га заклати, а онда полити бензином и запалити, а не како [REDACTED] каже: полити га бензином и запалити, онда заклати. Док је оштећеног [REDACTED] такође злостављао, дођосмо до противправних затварања [REDACTED] злостављање [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED] при чему нема више клања, бензина и паљења, али имамо Османов нови статус у логору Горњи Рахић према оштећеним, каже: један од главних иследника који је знао за злостављање и мучење. Да ли то тужилац сумња у своје доказе којима је уверавао да је Осман Османовић противправно затворио [REDACTED], да је лично злостављао [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED], па отвара простор за командну одговорност, јер ако су [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED] противправно затворени, ако су [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED] злостављани и мучени, ако је Осман Османовић један од главних иследника све то знао, а није спречио, да ли је онда битно да ли је [REDACTED] способан да перципира и артикулише да ли је видео или није видео, да ли лаже или конфабулира, тужилац има случај. А има ли га. Што то, питамо се, тужилац тражи, материјалну истину, судску истину или одступницу и шта уопште значи један од главних иследника. У некаквој примени бившег Законика о кривичном поступку у војном правосуђу, коме сам душом и телом припадао и поносан сам на тај део своје приче, своје каријере, материјална истина је било нешто што је одлучујуће и где нам као судијама заиста није било битно шта нам тужилац односно одбрана говори и управо због стриктне примене одредаба Законика о кривичном поступку суду где сам провео већи део своје судијске каријере, управо због тога су студенти Правног факултета у Загребу били редовни гости, слушаоци нашег суђења.

Дакле, враћам се на то, шта уопште значи појам – један од главних иследника. Ко су онда други главни иследници осим Османа Османовића. Ко су споредни иследници и по којој то систематизацији тужилац разврстава. Оспорава ли то тужилац валидност личних докумената које смо оригиналне дали на увид суду и узгред буди речено иако смо то тражили још увек није враћено, колико ја знам. Колико му је и да ли му је уопште важна правда за оштећене. Да ли је правда осудити било кога ко је био са друге стране и има ли тај са друге стране право на правду. Морам бити овај лични поново па рећи да се сећам једног, пред судницом 1 у овој згради, једног суђења односно првог суђења за ратне злочине пред Вишим судом у Београду, када је колега из тужилаштва на једној паузи пришао мом сину који је тад био приправник и рекао: шта хоћеш и ти да будеш судија и адвокат. Тужилаштво брате, то ти је, па да те глава неће болети. Што би рекао наш народ ко разуме, схватиће, а онај ко је то рекао сетиће се. Али у истом том предмету часни судија Крстајић је образлажући пресуду цитирао Његоша и рекао "да је јунаштво заштити себе од других, а чојство друге од себе". Оно што органи гоњења у Републици Српској, Брчко Дистрикт БиХ нису успели за 27 година, овом тужиоцу је успело за месец дана. Тужилац Јавног тужилаштва Брчко надлежан за ратне злочине Радмило Ивановић, чије испитивање смо предложили, али је одбијено, коме је 20 година на располагању комплетна архива свих страна у ратном сукобу, документација Тужилаштва Републике Српске и Федерације, коме су доступни и жртве и целати, са свих страна, није нашао разлога да против Османа Османовића покрене било какав поступак. Водио је и води поступак против десет лица због поступања према заробљеним Србима у Окрајцима, у периоду који је обухваћен овом оптужницом. Одбијен је и предлог да се изврши увид у списе тих предмета јер наводно нисмо доказали да су ти предмети уопште вођени, а нисмо ли доказали. Што о томе рекоше сведоци тужилаштва [REDACTED] и [REDACTED], што рече главни тужилац Брчко

Дистрикта [REDACTED], [REDACTED] је тај који све зна, али према овом суду и овом тужилаштву или не зна довољно или зна превише или оно што он зна није битно. Не зна Радмило како је било једноставно и свима доступно, у животу вам се отарају неки путеви, слажу се коцкице па је тако, надам се да нећу бити погрешно схваћен. Чињеница да су тројица од овде поменутих четворице оштећених преминули, а да је сведок [REDACTED] човек разочаран, повређен, а расположен за сарадњу, а посебно и нужно поред тога треба пронаћи једног сведока инсајдера и готова ствар. Имамо поступак, имамо предмет и имамо случај. Е мој [REDACTED]. А то што смо потписали неке међународне споразуме, уговоре, донели неке законе, мало значи. Надам се да ово веће не следи логику нашег тужиоца Вукчевића, који је 25.09.2009. године у интервјуу листа "Дан" у вези одбијања потписа споразума док је било у фази преговарања са Тужилаштвом БиХ, на начин како је то предложио тужилац БиХ, Барашин, рекао, каже, он предлаже да суди по месту извршења. Ако је тако ја одмах могу да затворим радњу. Али да ли је радња затварање. Кривична пријава од 29.03.2018. добија свој КТИ број 24.11.2019. године и носи број 4/19. Одлука о притвору донета 25.11.2019. против мог брањеника, има ознаку КПП 1/19, а оптужница је од 21.02.2020., у суду се заводи под бројем 1/20, без даљњих коментара и закључака. Предмет остаје Србији, јер ће оштећени, према образложењима, овде лакше остварити своја имовинска права јер ће доказни поступак бити једноставније спроведен, јер оштећени [REDACTED], држављанин БиХ, има и држављанство Србије. Колико је наведено смислено показало се у току овог поступка, јер у Србији пребивалиште има један сведок и то ћерка покојног [REDACTED], која нема непосредних сазнања о предмету оптужбе, која у време у ратних дешавања има 12 година. Сви остали, било сведоци оптужбе било сведоци одбране, живе у БиХ, а у судницу је ушло њих четворо. Како ће то оштећени у Србији остварити своја имовинска права ако је логика одређивања свих продужења притвора окривљеног неспорна чињеница коју не споримо ни данас, да Осман Османовић у Србији као странац нема никакву имовину. Којом ће то силом оштећени извршити неку пресуду овог суда по питању накнаде штете у БиХ, под условом да уопште постоји имовинско-правни захтев оштећених и да овај суд о њему одлучује, а сведоци смо таквог захтева, нема. И што се то променило у правној регулативи од времена новембра 2019. до септембра 2021., па тужилац и суд, као носилац судске власти у Србији у идентичном чињеничном правном случају одлучује различито. Ја морам да поменем случај "Врања", 01.32.35, где тужилац предлаже уступање предмета, након што је човек ухапшен на исти начин као и мој брањеник, налази разлоге да предложи укидање притвора које суд прихвата, и човек бива пуштен на слободу. Дакле, он није спроведен и предат органима гоњења Босне и Херцеговине него је пуштен на слободу на територију Републике Србије, а мој брањеник до дана данашњег не може да оствари право да му се мера притвора замени неком блажом мером.

А шта је то оптужницом Осману Османовићу стављено на терет. Каже да је припадник безбедносних структура муслиманских оружаних формација, а за време оружаног сукоба између муслиманских и хрватских оружаних формација са једне стране и српских са друге стране. Ја одмах постављам питање којим структурама припада службено лице које је припадник МУП-а међународно признате државе. Да ли је у оптужници наведена припадност условљава основаност инкриминације, доказаност радње која му се оптужницом ставља на терет и да ли би се нешто променило да стоји уместо овога, да стоји да је он оперативни радник Станице јавне безбедности Брчко – Горњи Рахић или је ово само навод да чорба буде гушћа. Даље, да је у том својству нечовечно поступао, примењивао мере застрашивања противзаконито затварао, мучио те вршио насиље над оштећеним [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED], њиховим здрављем, физичким, менталним благостањем као и над другим за сада НН лицима како је то било у раниној оптужници,

по којој смо поступали све ово време до 05.11.2021. године, који навод је мистериозно у овој најновијој оптужници нестао. Даље, тако што је под а) или под 1 – 06.05.'92. године доведено му лице [REDACTED]. Из којег доказа, из чега то произилази тврдња тужилаштва да је [REDACTED] доведен управо Осману Османовићу. Даље, да га је легитимисао и одузео му личну карту. Одузети односно узети личну карту у обичном говору не значи физички одузети личну карту. Кад ме полицајац у кафани легитимише, да ли ми он одузима личну карту. Он узме личну карту, узме податке, забележи и врати ми натраг. Кад ми неко тражи телефон, не тражи ми да му дам мој телефон, него да му дам број телефона. Дакле, ако [REDACTED] каже: узео ми личну карту, то имате у оном блоку који нисте хтели да изведете. Тамо пише подаци из личне карте. Да ли је он могао то да измисли. Каже да је вршио испитивање [REDACTED]. Обављање информативног разговора није испитивање. Резултат и садржина разговора видљиви су на првој страници блока 1, којег сте одбили да изведете као доказ. Каже да је присуствовао док је друго лице претило [REDACTED]. Чак и да јесте, шта је то. Да ли је то радња извршења кривичног дела које тужилац овде ставља на терет. Противзаконито га затворио тако што га је закључао и изишао из просторије. Свакако је Осман Османовић морао изићи из просторије где је обављао ту своју радњу односно информативни разговор. И свакако да је [REDACTED] у просторији остао. А ко га је затворио. Ко га је довео у ту просторију, ко га је држао или чувао у тој просторији и ко је и кад закључао просторију. Прочитајмо навод из оптужнице, каже: "закључао и изишао из просторије". Како је могао изићи из просторије коју је претходно закључао. А са да друге стране, ако је најпре изишао, ко потврђује, који доказ, да је он закључао, да је управо Осман Османовић, ако је уопште неко закључао, да је то био Осман Османовић. Ко је то и чиме потврдио да је Осман Османовић био то лице које је одлучило да [REDACTED] буде ухапшен, заробљен, задржан или притворен. Нама тужилац данас говори да то произилази из исказа ћерке [REDACTED], понављам, која тада има 12 година, чак и из исказа сведока које смо ми предложили, не зато што су то сведоци одбране него што су то сведоци, они формално јесу сведоци одбране, до којих, до чијих смо података дошли кроз документацију коју нам је доставио тужилац. Можда би другачије све било да је мој браћеник био на слободи. Даље каже да је у више наврата [REDACTED] извођен на испитивање, физичко и психичко злостављање, као и на вађење из земље неексплодираних граната са чим је окривљени Османовић као један од главних иследника у логору био упознат. Овај наводи морао би бити поткрепљен некаквим доказима, а ми тога немамо. Окривљени Осман Османовић, каже: "...довео једног НН припадника исте стране у оружаном сукобу као и оштећеног [REDACTED]". Да ли сад тај припадник припада страни којој припада [REDACTED] или овој другој, нисам баш сигуран у ову формулацију, "и у присуству окривљеног ударио га ногом обуеном у ципелу у пределу колена". И да је тако, а није, да ли је то радња извршења предметног кривичног дела. А да није тако понудили смо сведоке Србе, који су били заробљени, јер у опису је да је пред осталим заробљеницима. Суд је то одбио, али о томе ћемо касније.

У тачки б) или 2, каже: "13.05.'92. године заједно са више припадника исте стране у сукобу вршио тортуру над [REDACTED] који су га ударили рукама и ногама, дрвеном палицом, пендреком по глави и телу..", да је заједно са њима и он ударао [REDACTED], и да је поново, наравно, био један од главних иследника и да је током јуна '92. заједно са још једним припадником своје јединице извео напоље [REDACTED], псовао му мајку и претио да ће га убити и да неће живи изићи, тукао га рукама и ногама. Предложили смо доказе из којих можете закључивати о основаности ових навода, али сте их одбили, о тим доказима ћу касније да говорим. У

Тачки ц) или 3, каже, након 03.06.'92. заробљеног [REDACTED] ошамарио уз речи: "маму ти јебем чето, што лажеш". Чак и да је тачно, а није, не може бити радња извршења предметног кривичног дела и у вези тога смо предложили доказе, које сте одбили, и даље егзистира "био један од главних иследника". Јер чему служи у овој тачки оптужнице опис тортуре [REDACTED]. Ако говори да га је Осман Османовић једанпут ошамарио, да ли према оптужници Осман Османовић има везе са тим, јер је неспорно да је човек злостављан и мучен. Чињенични опис није литерарни рад, барем су мене тако учили, али ако томе додате да је Осман Османовић био и један од главних иследника, како тврди тужилац, онда то већ има смисла, до душе, само литерарно, јер за инкриминацију су потребни докази које тужилац или је заобишао или их нема или ја не разабирем добро о чему се ту ради.

Каже под д) или 4 – јуна '92. заробљеног [REDACTED] извео из коморе, физички га злостављао, ударао рукама и ногама по телу, глави и ногама. Изведени доказ производи и докази производе свакако супротан закључак, нарочито кад се имају у виду докази чије сте извођење одбили. Али оно што је чудно, изгледа да Осман Османовић у случају [REDACTED] није био један од главних иследника. Како то сад одједном. Ко му је, којим актом, на који начин одузео својство или положај једног од главних иследника. Члан 15 став 2 Закона о кривичном поступку каже да терет доказивања оптужбе је на тужиоцу. Ја с тога нећу говорити о садржини исказа било ког сведока одбране, ми смо били присиљени доказивати негативне чињенице, њихов третман за време испитивања јасан је знак колико значи садржина њихових исказа. Чиме је тужилац доказивао своје тврдње читамо из оптужнице и са припремног рочишта, каже са рочишта: "исказом у својству сведока – оштећеног [REDACTED] [REDACTED] и [REDACTED], те Османа Османовића и Галиба Хацића у предмету "Хацић – Хоџић" Основног суда у Брчком". То стоји у предлогу тужиоца. Пресудама Основног суда и Апелационог суда Брчко у предмету "Хацић – Хоџић". ЦД-ом са видео снимком изјаве [REDACTED] из периода обухваћеног оптужницом и фотографијом [REDACTED] скинуте са предметног видео снимка. А ко су сведоци на којима тужилац темељи своју оптужницу. [REDACTED], лице које се налази на списку оптужених за ратне злочине у Босни и Херцеговини '92-'95., на стани 174 Публикације Документационог центра Републике Српске за истраживање ратних злочина (извод из кривичних пријава за ратне злочине у БиХ '92-'95), лице које је према личном признању учествовало у убиству или у припремама за убиство првог човека МУП-а Федерације БиХ, лице које је за новац јавило се да сведочи о наручиоцима, извршиоцима тог убиства, лице које је опет за новац сведочио да је у првом сведочењу лагао, а да су наручиоци, извршиоци тог убиства друга лица, лице које је у току рата у Хрватској вршио кривична дела кријумчарења, пљачке и слично, лице које је у Немачкој осуђен због пљачке бензинске пумпе, осуђен, казну издржао и протеран, лице које се у Брчком више пута појављивало пред судовима, где је осуђиван и кривично и прекршајно због насилничког понашања, лице које је оптужено због по живот опасних претњи председнику Основног суда у Брчком, [REDACTED], иначе Србину, али је недоступан судским властима јер се налази на непознатој дестинацији, уз претпоставку да је та дестинација Србија и да је то била цена његовог сведочења. Колико се може веровати човеку који за новац и другу корист спреман газити по другим људима и газити по истини. Садржину његовог исказа конструисаног са намером, измишљеног и до апсурда доведеног исказима свих осталих сведока, не само одбране већ и сведока оптужбе, нећу коментарисати, јер је за њега сведочење роба која има своју цену, па ако купац понуди одговарајућу цену, добиће робу какву пожели. Али чему служи та роба и да ли му наш тужилац верује. Очигледно не, јер да му верује да ли би у потврђеној оптужници стајало да је Осман Османовић злостављао и друга за сада НН лица. Како НН лица ако их је овај апостол истине, како је такве сведоке опет

звао већ поменути судија Крстајић, ако их је именовао, како су то НН лица. Још је очигледније колико му верују у новој верзији оптужнице осим ако му његов исказ не служи као доказ за новоуспостављено својство једног од главних иследника. Али и то је под великим упитником, јер овај сведок Османа Османовића не именује једним од главних иследника већ га ставља на врх злочиначке пирамиде, а не једног од. Ако му не верује, па што му онда верује и коју то инкриминацију доказује тим сведоком. Да ли он нешто говори о [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED]. Да ли је предложен само зато да купљеној роби не прође рок, да је уквари. Зашто је суд прихватио тај предлог. Зашто по истом критеријуму није прихватио сведоке одбране Србе, бивше логораше. Суд каже – зато што Осман Османовић није оптужен да је њих злостављао. А о којој то инкриминацији је говорио овај тужилачки сведок. А Закон о кривичном поступку, Устав, Европске конвенције говоре о страначком поступку, једнаким процесним правима, о једнакости оружја, то је изгледа мртво слово на папиру. Сведок [REDACTED], лице које је неспорно прошло страшну физичку и психичку тортуру у периоду 03.06.'92. до размене. Лице које је од '92. до 2021. у својству сведока – оштећеног учествовало у кривичним поступцима против десет лица, пред Основним судом у Брчком и једног лица пред овим судом. Дакле, лице које у тим поступцима почев од 02.09.'92. када је дао први исказ пред истражним органима у Бијељини, дао више од двадесет исказа и који никад до 22.03.2018. године, када је на граничном прелазу "Сремска Рача" давао исказ УКП-у, није поменуо Османа Османовића. У тој изјави он каже: "Поред напред наведених лица која су учествовала у мом злостављању навео бих још и Османа Османовића, запослен у Пореској управи у Брчком, којег знам из периода пре рата. Он је поред мене злостављао највише [REDACTED] звано [REDACTED], тако је једном приликом пред свима нама навео да ће [REDACTED] полити бензином и запалити, тукао га рукама, ногама, палицом, претио да ће га заклати". То је инкриминација коју је УКП ставио у кривичну пријаву против мог браћеника и која је била садржај чињеничног описа наредбе о спровођењу истраге. Проста рачуница. Након 26 година од његове голготе у причу о истој уводи се Осман Османовић. Да ли је оправдано, питање је зашто не одмах, ако је пре тога само у званичним судским поступцима, њих укупно шест, дакле против 10 лица, шест поступака, учествовао као сведок – оштећени и управо на основу његових исказа оптужено је тих 10 лица. Лице које каже да му у претходним поступцима није било дозвољено да говори о другим људима осим оних који су били оптужени. Заменик тужиоца за ратне злочине нам је 05.11.'21. године на главном претресу чак цитирао тај део њиховог исказа, кад се противио мојим доказима предлозима. Али противио се тиме и свом предлогу. Није ли предлог тужиоца био да се као доказ изведе исказ [REDACTED] из предмета "Хацић – Хоџић". Неспорно је да је он тако у овој судници рекао, али је неспорно и то да није рекао истину, а да ли је рекао истину, наш заједнички предлог, један једини сте одбили. А о чему се ту ради. У том аудио запису – транскрипту који нам је уз оптужницу доставило Тужилаштво за ратне злочине можемо чути и прочитати да је тачно да му није дозвољено да се изјашњава о одређеним чињеницама, али само у једној ситуацији. На примедбу одбране окривљеног Хоџића, када је према њима почео говорити о радњама окривљеног Хоџића, дакле окривљеног Хоџића, које нису биле обухваћене оптужницом. Није било ни покушаја нити наговештаја да би говорио о Осману Османовићу. Уосталом, ако му је у том исказу дозвољено да говори о [REDACTED], [REDACTED] Кобри, Шоку, [REDACTED] из Гуње, [REDACTED] и тако даље, зашто и како би му неко забранио да помене Османа Османовића. И зато се питамо зашто се тужилац противи свом предлогу. Шта каже [REDACTED] о Осману Османовићу у исказу пред Тужилаштом за ратне злочине. Каже овако: "Испитивао ме је Хацић Галиб и [REDACTED], а Осман се кретао. Они мене испитују, а он у једном тренутку каже: маму ти јебем чето, што лажеш, и он ме је само једном ошамарио. Ја не могу да грешим душу и кажем да ме је тукао, значи није,

ошамарио ме је једанпут и није ме више тукао". Објаснио је и следеће: "Осман ме је само ошамарио и ја сам то, чак нисам то ни пријављивао после јер шта ја знам, један шамар нисамнисам". То су цитати. На инсистирање заменика тужиоца за ратне злочине како га је Осман Османовић злостављао, каже: "Он је био присутан, али није ме, стварно ме није више тукао, значи то је један шамар што сам имао од њега и то је то". На питање о његовом ставу према кривичном гоњењу Османа Османовића, каже: "Па не знам ја, кажем вам, он је мене једанпут ошамарио". А да је суд у доказном поступку прочитао исказ [REDACTED], како је то предложио тужилац, из предмета "Хацић – Хоџић" не сумњам, а ја не сумњам да га је председница већа барем прочитала кад сам га доставио, видео би суд да израз "чето" према [REDACTED] тад употребљава окривљени Галиб Хацић, као и стражар [REDACTED], а да о шамару са првог испитивања оном где не може да греши душу, помиње сасвим друго лице, а то је [REDACTED], који га је каже једном ошамарио и није га више тукао те да му је то опростио. Нигде у том исказу нема Османа Османовића, ни као лице које нешто чини ни као лице које је уопште присутно, а он је поименично тад набројао ко је био присутан том његовом испитивању. И ако му је дозвољено тада било да прича о [REDACTED] и оним стражарима, [REDACTED] Кобри и Шоку, зашто би му неко забранио тада да каже, да помене Османа Османовића. И шта онда можемо закључити. Да ли му нису дали да га помиње, није га се сетио или зато што напросто није истина. Он у том исказу пред судом у Брчком и у свим другим исказима пред судом у Брчком, све ово што је тужилац сад цитирао да је рекао за Османа Османовића, да је главни, да он наређује ко ће кога тући, ко ће бити затворен, ко ће бити мучен, ко ће мучити, ко иде на истресање смећа, ко иде на вађење мина, именује Галиба Хацића. Дакле, да ли Галиб који је такође у међувремену преминуо или Осман Османовић. Да ли њему, том крунском тужилачком сведоку, тужилац верује. Ако му верује, зашто у чињеничном опису нема описа повреда Рада [REDACTED]. Расекотина на лицу толика да се кост видела, како је описује [REDACTED] Повреду сличну описује и [REDACTED] супруга. Да ли је могуће да је оваквим исказом тужилац то пропустио унети у чињенични опис, под условом да том сведоку верује. А ако му не верује то, шта му верује. Да ли то да са 200 метара очију затворених од последица премлаћивања препознаје Османа Османовића и види како Осман Османовић туче [REDACTED] и [REDACTED] и чак види да је та расекотина таква на лицу [REDACTED] да се види кост. Претпостављам да је најмање један члан већа био на фудбалској утакмици, ајде да ме не схватите погрешно да жене не иду на фудбалску утакмицу, сад два члана већа, да су биле на фудбалској утакмици на "ЈНА", на "Маракани" или на "Карађорђу" у Новом Саду. И сад замислите да седите на трибинама иза једног гола и покушавате препознати неког ко седи на трибинама иза другог гола и још чути шта тај прича или галами, а притом сте очуваног осетила и вида и слуха. Напомињем да је стадион "Карађорђе" у Новом Саду спољних габарита, 220 пута 130 метара. А овде нам је сведок рекао да је ово све гледао са 200 метара. На дресовима играча бројеви су преко целих леђа, управо због тога да би публика која их гледа са 50 или 100 или 150 метара видела о ком се играчу ради, јер га не може физички препознати. А овде нам сведок каже како је видео са 200 метара расекотину на лицу [REDACTED], испод које се видела кост. Да ли му сведок верује да је Осман Османовић претио [REDACTED] да ће га полити бензином и запалити како то стоји у наредби за спровођење истраге, а нестало је из оптужнице. Верује ли му кад по заклетву на суђењу "Хацић – Хоџић" каже да су га два пута натерали да товари смеће и то у предвечерје, два пута, што има логике ако се зна да је у логору у Окрајцима био неких петнаестак или осмнаест дана пре него што је премештен у Маочу. Десетак заробљеника на утовару смећа сваки други дан, сваки дан, други, и да што би математички било, имало некакву логику, и да баш у та два изласка види злостављање [REDACTED], па [REDACTED], тешко. Или је тужилац као и одбрана барем изгуглао психијатријске дијагнозе из налаза и мишљења Института за судску медицину

из '97. године, којег је уврстио у доказе, и сам закључио о компетентности таквог сведока и аутентичности онога што је рекао или је и тужилац користећи знање неког судског вештака неуропсихијатра добио исти налаз какав је на захтев одбране дао вештак Зоран Ђурић, који је након анализе те медицинске документације која је предмет овог поступка, и која је извођена као доказ, закључио да овај није у стању да схвати доживљено и јасно интерпретира и селекује информације добијене путем чулних рецептора односно формира комплетну слику догађаја, појаве или смисла те унапред наведено јасно артикулише говором и као да на основу способности упамћивања и памћења доживљеног у наведеном периоду на уверљив начин презентује пред судом или је ово можда разлог зашто овај налаз смета у кривичном спису.

Има ли [REDACTED], на коју се такође тужилац позива, супруга [REDACTED], разлога да повреду чела са којом је њен супруг изишао из заробљеништва, неколико дана након што је задобио ту повреду, дакле и са ожиљком који је носио до краја живота, не припише Осману Османовићу, већ преноси пред овим судом оно што јој је супруг о тој повреди рекао, да га је неки војник ХВО-а док је вожен према Тузли, а на пункту испред Сребреника, ударио пушком и да је зато у болници у Сребренику пружена му помоћ, каже [REDACTED], ставили му копче и за Тузлу су га пребацили. На инсистирање тужиоца да ли су га тукли ту док је био у Рахићу, кад су га повезли или негде на другом месту, он каже: где, шта Вам је рекао, он каже: "На другом мјесту" односно она каже, пардон. "Па то је прије Сребреника, сад неко мјесто, не знам како се зове". Има ли [REDACTED] разлога односно да ли је имао [REDACTED] разлога да својој супрузи не каже истину о овом повређивању или треба да закључимо да повреда чела задобијена од НН хрватског војника није она иста о којој говори [REDACTED], али је тако брзо и добро зарасла да недељу дана након задобијања више није била видљива, а [REDACTED] ју је видео са 200 метара тако што се кроз разјапљено месо, трећи пут говорим, види кост. Ако се сећамо да је [REDACTED] показао да је [REDACTED] повреда била на јагодичној кости леве стране лица, а [REDACTED] каже на челу, шта о томе да кажемо. Да ли је то истина, лаж, машта, конфабулација, импутација. Шта год од тога да је, истина није. Човек полицајац који ради на откривању општег и привредног криминалитета од '84. године па следећих десет година, више од пет година као руководиоца Одељења за борбу против организованог криминала, па више од петнаест година рада непосредно односно то му све скупа носи петнаест година рада непосредно са људима, лицима осумњиченим за одређена кривична дела, нема нити једну пријаву, примедбу и поступак поводом неког незаконитог нечовечног поступања према тим лицима, а онда у два месеца или у петнаест дана или у месец дана, у другој половини полицијске каријере учини ово што му тужилац ставља на терет. Ја ћу поново навести пример из праксе овог суда, овог тужиоца и овог браниоца, где смо се заједно срели, кад је одбрана човека оптуженог за учешће у стрељању заробљеника на Овчари извела пред суд војнике непријатељске војске, којег је тај исти оптужени дан након наводног учешћа у стрељању, излажући свој живот опасности, спасио од мучења од стране припадника оптуженикове стране сукоба. Нека ме колега тужилац не да лагати, суд је закључио да није оправдано закључити да би исто лице у два дана у истим ситуацијама поступало на тако драстично различит начин, поверавао, дакле тако драстичан начин да је доводећи у опасност свој живот спасио живот непријатељског војника и суд је у том случају поверовао "непријатељском војнику" - да га ставим под наводнике, и оптуженог ослободио од оптужбе након три годиневеденог у притвору.

Сведоци чије сте испитивање одбили: [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] и сведок [REDACTED], управо су такви сведоци односно то смо хтели доказивати са тим сведоцима, али времена се мењају, са њима и људи. Комитет за међународну сарадњу представничког дома САД на седници од 15.09.'99. године у извештају са

темом "Корупција у Босни представљеног у Савету безбедности" фебруара 2000. каже овако: "Ове оптужбе за корупцију за укупно 700.000.000 долара изишле су на видело из рада једног радног полицајца Османа Османовића. Овом полицајцу је прећено, живот му је угрожен и више не ради на тим предметима". Одбили сте уврстити у доказе овај извештај јер није оригинал већ скинут са интернета, јер је на енглеском, а не могу да га преведем са фотокопије са интернета на српски, као што сте одбили извести као доказ радне блокове Османа Османовића, јер су писани руком. Замислимо да данас расправљамо о некој отмици и као доказ имамо руком написану поруку, са условима отмичара и да такав доказ не изведемо зато што је писан нечитко, руком. А шта рећи за фотографију лица [REDACTED] у боји, што смо тражили за време саслушања вештака из Тузле. Председница већа, дакле цитирам страницу 20 записника о главном претресу од 11.10.'21. године, каже: "Ми ћемо показати фотографију, а суд ће ценити, послала сам сарадника, пошто је фотографија коју ми имамо овде у списима скенирана, црно бела је фотографија, није у боји, а само је у спису фотографија у боји". Тако стоји у записнику. А након одређеног броја минута, стоји у записнику следеће: "Црно бела је браниоче, то је црно бела фотографија, не у боји, не знам на коју Ви фотографију мислите, то није тачно, ето видите". А сад ја питам – на коју фотографију у боји је мислила председница већа кад је рекла "само је у спису фотографија у боји". Сигуран сам да смо мислили на исту фотографију, а то је она која је била предочена овде у судници кад је испитиван сведок - оштећени [REDACTED], што је верујем забележено и на видео запису са тог суђења, па и то можда једног дана неко погледа. Став председнице већа о међународној заједници у БиХ изречен у микрофон за време саслушања окривљеног док је говорио о свом професионалном путу и проверама које је вршио ОХР и АПТФ, пре него што је постављен за директора Пореске управе Брчко Дистрикта, не може дезавуисати чињеницу да је на то место изабран вољом и српске заједнице Брчко Дистрикта. Да ли неко мисли да би српска заједница у Брчком пропустила оспорити његов кредибилитет да је тако шта тачно од овога што му се ставља на терет. Ако сте у припреми о главном претресу и пре одлуке о предлозима тужиоца прочитали спис Основног суда у Брчком "Хоџић-Хаџић" видели сте да је локалитет Окрајци у септембру '92. па до краја '92. искоришћен као сабиралиште, логор заробљених Срба из Буквика, где је са њима ординирао Галиб Хаџић и због истог осуђен. Да ли сте се запитали како то да десетине сведока – оштећених који су прошли тортуре на овом локалитету и због којих је осуђен Галиб Хаџић не помиње Османа Османовића, да ли сте закључили како им то није дозвољено, да ли сте прочитали њихове исказе, сигуран сам да јесте, као што сам их и ја прочитао и преслушао.

Покушаћу на два примера елаборирати оно што сам почео у доказном поступку, што ми тад није дозвољено са опаском да је то за завршну реч. Приликом испитивања сведока [REDACTED] само у току мог, под наводнике морам да ставим, "унакрсног испитивања" дозвољено ми је 82 питања на која сам добио какав такав одговор. На 28 питања нисам добио одговор од сведока, али сам добио тумачење мојих питања и одговора типа: рекао је то код тужиоца, рекао је да остаје код исказа датог тужиоцу, све евидентирано у транскриптима. На 8 питања ми није дозвољено односно није ми дозвољен одговор. Истовремено председница већа је наводног разјашњења ради на мојих 22 питања поставила 141 питање, од 2 до 18 питања по мом питању. Тужилац је поставио 23 питања, без иједне упадице било кога. Ја питам се онда која је сврха унакрсног испитивања, али сам сигуран да улога председнице већа није ово што је било у пракси. Приликом испитивања сведока одбране, рецимо [REDACTED], након уводних поука и упозорења сведока, поставља му се 23 питања пре него што му се уопште саопшти на које околности је предложен од стране одбране и о чему треба да се изјашњава. Потом му се поставља још 56 питања пре него што је браниоцу дозвољено главно односно директно испитивање. Од мојих 5 питања која сам поставио, за једно је

тражено објашњење зашто је то битно, на једно се одбија одговор, а на једно у вези ангажовања резервног официра ЈНА у ТО, поставља му се 8 питања да сведок објасни ко је то од 1970. до 1992. у Брчком организовао Територијану одбрану. Зато и не желим паметовати шта у испитивању сведока говори Законик о кривичном поступку, има неко, што каже један мој имењак песник из Новог Сада, ко од горе види све. Поводом предлога одбране на извођење доказа суд је доносио следеће одлуке, то смо чули и данас, потпуно исте: одбија се доказни предлог браниоца оптуженог Османа Османовића, адвоката Ђорђа Дозета са припремног рочишта од 12.05. да се на главном претресу изведе доказ увидом радну свеску А5 формата са пет блокова, блокчића, за које је оптужени тврдио да је у њима уводио сваку своју активност са датумом и садржином радње коју је извршавао, достављено уз поднесак од 08.07.'20., обзиром да се ради о свесци и блоковима у којима је исписана садржина графитном хемијском оловком, највећим делом нечитка и стога неразумљива, при чему није могуће проверити време сачињавања исписаних текстова, а услед чега по оцени овог суда ови докази нису подобни да служе као доказ, чињенице које се утврђује у овом кривичном поступку и не могу се сматрати исправама у смислу члана 2 став 1 тачка 26 Законика о кривичном поступку. Верује ли то суд да је Осман Османовић пре него што се са својим "Ротаријанцима" 23.11.'19. године запутио у Србији, ноћима седео и исписивао ове блокчиће измишљеним причама, припремајући се за ово суђење. Са жаљењем обавештавамо све учеснике у поступку да '92. године Осман Османовић није имао писаћу машину нити записничара – дактилографа на којој би писао своје белешке, али се надамо да је и тужилаштво упознато са садржином ових блокова. Ако није, нека се упозна. Има интересантних ствари. Ако се теже чита можемо помоћи. Да ли ће се колега заменик тужиоца за ратне злочине сетити првог предмета који сам већ помињао, где смо били у истим улогама, а предмет је прошао неколико пута све судске инстанце ове државе почев од Вишег суда до Уставног суда и ни на једној инстанци није оспорена валидност једног доказа којег ћу сад поменути. Блок руком писани без редоследа и ознака датума белешки сведока новинара Јована Дуловића. Једина разлика је што је тад то био предлог тужилаштва и ишао је у прилог оптужници. Међународни представници, кажу: обзиром да се у овом поступку утврђује кривица оптуженог Османовића за кривично-правне радње наведене у оптужници коју суд утврђује на основу достављених релевантних доказа, а не на основу процене извесних међународних фактора где би позивање и испитивање ових лица чинило непотребно одуговлачење поступка. На основу достављених релевантних доказа. Зар докази одбране нису релевантни или ја опет криво читам и Устав и Европску конвенцију и Законик о кривичном поступку. [REDACTED], инспектор за истраживања ратних злочина МУП-а Брчко, каже: обзиром да његово испитивање није предложено на чињенице и околности које су предмет доказивања у кривичном поступку. А шта ћемо са исказом [REDACTED] у који је суд уз противљење одбране извршио увид, који пред судом у Брчком каже, [REDACTED] пред овим судом да су радњама које се оптужницом мом браћенику стављају на терет присуствовао [REDACTED], инспектор [REDACTED]. Ми смо тај предлог поновили и на нове околности, опет је одбијен. Инспектор [REDACTED] тог тренутка, не тог тренутка него у том периоду физички није у Европи, а не у Брчком. Ова два сведока га стављају на место извршења радњи кривичног дела. Испитивање сведока [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED], који су били заробљеници у затворској јединици у Окрајцима '92. године, каже одбијају се зато што, будући да однос оптуженог Османа Османовића према овим лицима није предмет доказивања у овом кривичном поступку. Да ли то значи да не верујете [REDACTED] кад пред судом у Брчком каже да га је пред осталим заробљеницима, дакле пред осталим заробљеницима у присуству Османа Османовића ударио неки инспектор из Тузле. Ово су кредибилни људи, који су упркос страху од изопштавања јавили се да желе да сведоче. Људи који су активни у Удружењу

логораша Републике Српске у Брчком и активни у Савезу бораца Републике Српске. Тачно је да сам ја лично контактирао барем 90% сведока који су се, које сам предложио у овом поступку, што је уверен сам познато и УКП-у и тужиоцу. Тим следом, сличног сам уверења да им је позната и чињеница да је све из српске заједнице, ко је све из српске заједнице Брчког и Републике Српске звао и нудио помоћ, од председника Удружења логораша, Савеза бораца, чланова Владе Републике Српске, "Ротаријанаца", колега из Пореске управе, пријатеља, обичних људи, онда им је такође познато колико је људи Срба, логораша, одбило да сведочи. Не зато што не желе и што немају шта да кажу већ из страха од обележавања које је већ учињено сведочењем [REDACTED]. Прочитајте имена лица заробљених Срба које је [REDACTED] сврстао на непријатељску страну, које је у логору наводно нико није дирао и убрзо су пуштени на интервенцију ни мање ни више лично [REDACTED]. И очекујемо да такав човек који је на тај начин етикетиран дође пред овај суд и говори у прилог истини. Како одбрана да приволи да дође на суд [REDACTED], да сведочи, када му се након што је обзнањено да је позван, отворено спочитава да је лично он намерно и свесно одвео [REDACTED] у Рахић и предао га ХВО-у. А кад га већ поменух, упоредите личне податке које је дао на записник са подацима из радног блока 1, Османа Османовића, за дан 06.05.'92. године. Мора да их је Осман Османовић измислио или су уписани оловком нечитко. Вештачење сведока [REDACTED] такође је одбијено. Овај сведок је у три наврата испитан и током овог кривичног поступка и то једном у истрази, два пута на главном претресу, и каже суд да способност његове перцепције, по оцени суда, ничим није доведена у сумњу, а одређивање мултидисциплинарног вештачења довело би до сувишних трошкова, непотребног одуговлачења поступка.

Ја се сад враћам на налаз и мишљење Института за судску медицину у Београду из '97. године. Испитасмо вештака трауматолога о свим дијагнозама, повредама, механизму настанка тих повреда, управо из тог налаза. А шта ћемо са неуропсихијатријским дијагнозама. Па и оне су последице боравка у заробљеништву или можда нису. Последица психичког и физичког малтретирања или можда нису. Тужилац их тако третира. Како ће суд третирати тај део последице кривичног дела. Што се тиче ових података оштећенима из војних евиденција правосудних органа БиХ, тужилачка и ваша питања окривљеном, сведоцима одбране те оштећенима су била: да ли су им уручена било каква решења о притвору и задржавању, да ли је против њих вођен неки поступак. Прочитали сте да је [REDACTED] рекао да је пред судом у Тузли против њега вођен кривични поступак, али није осуђен већ је размењен. Управо та чињеница оправдава интересовање Службе безбедности за [REDACTED], који је третиран као лице осумњичено за кривично дело тероризма, због чега је у два наврата испитан те спроведен у Тузлу где је против њега вођен кривични поступак, док остали оштећени нису били предмет интересовања ове Службе и зато нису испитивани, не доводећи у питање да ли су били интересантни јуришницима какав је био Галиб Хацић. Подаци за [REDACTED] такође су за нас недвојбено, а за суд апсолутно непотребни. Да ли је сувишан податак о статусу [REDACTED] у спорном периоду, ако на овај начин утврђујемо да ли је могао или није могао присуствовати дешавањима о којима причамо. Предмети Основног суда Брчко, обзиром да нису пружени, каже суд, докази да су наведени оштећени испитани у својству сведока, у наведеним тужилачким и судским поступцима, на околности и чињенице које су предмет утврђивања у овом кривичном поступку, нити су ови докази достављени суду. А шта је са исказима, понављам, [REDACTED], [REDACTED], који су овде казивали о суђењима пред Основним судом у Брчком у којима су учествовали. А што се одуговлачења поступка тиче, ови предлози датирају од 12.05.2020. У више наврата тражимо да донесе суд одлуку о предлозима, а онда након годину и по дана од припремног рочишта, веће закључи да бранилац тим предлозима жели одуговлачити

поступак. Па овај бранилац је тражио да се суди у континуитету. Шта му је речено тим поводом. Благодет коју нам је донела технологија у кривичне суднице, све или готово све је забележено. Можда неко некад буде преслушао аудио записе или прочитао ове транскрипте. Видео запис изјаве оштећеног [REDACTED] од 15.05.'92. године каже одбијен јер с обзиром да [REDACTED] ову изјаву није дао у својству сведока пред надлежним органом у смислу те и те одредбе Законика о кривичном поступку. Која разлика у односу на снимак који смо извели [REDACTED]. Шта је то дато у неком кривичном поступку у смислу одредаба Законика о кривичном поступку или је то једнакост оружја. Исказ [REDACTED] из Основног суда у Брчком, па би извођење, каже суд, ових доказа и поновно позивање и испитивање сведока – оштећеног [REDACTED] по оцени суда, само водило непотребном одуговлачењу поступка. Да ли је битно то што суд ослобађа окривљене за злочин, мислим на суд у Брчком, према суду управо из разлога што сведок оштећени [REDACTED] мења исказ, што је различит у казивању, не у различитом времену већ и на истом претресу, па га суд чак пријављује за, подноси кривичну пријаву против њега за давање лажног исказа. Читамо ли, слушамо и гледамо исто. Објашњење његовог понашања дао је доктор Зоран Ђурић у свом налазу, ја га искрено жалим, њега и све оне који су гурнути у рат, који су из рата изишли голи и боси, несрећни, израђавани, повређивани физички и психички, разочарани у људе са којима живели, којима су веровали, и људе наравно који су их у рат повели. Мој жал им свакако неће помоћи, као што им неће помоћи ни секунд неком одузете слободе ко није заслужио, а Осман Османовић ничим није допринео њиховој несрећи нити злу које их је снашло. Осман Османовић је у тим несретним временима гледао главу место, гледао да спаси и одржи породицу, гледао да часно ради свој посао, да једног дана када рат стане сваком од оних са друге стране, оних других слободно погледа у очи, као што је и радио све ово време до свог лишења слободе. Тужилац није испунио своју задаћу. Није испунио своју задаћу не зато што није способан за то, већ за то што се пекмез не прави од гњилог воћа.

Кад будете одлучивали о судбини овог човека, имајте на уму ону дечију песму Љубивоја Ршумовића, оно кажу у свакој дечијој песми има више порука за одрасле него за децу: "Домовина се брани лепотом и чашћу и знањем, домовина се брани животом и лепим васпитањем". Имајте то у виду јер Осман Османовић није починио дела која му се стављају на терет, па је једина правична и на закону заснована пресуда је ослобађајућа, са захтевом да већ данас укинете притвор и ода Осман Османовић буде пуштеном на слободу. Хвала.

Председник већа: Позивам оптуженог Османа Османовића.

Оптужени Осман Османовић у завршној речи изјави:

Оптужени Осман Османовић: Поштовано вијеће судија, уважени председниче вијећа судија, чланови вијећа судија, ја у свему прихватам завршну ријеч мог браниоца. Ја сам се као што сам и рекао прије сат, сат и по, већ изјаснио на све наводе оптужнице, томе немам шта додати и код тога остајем. Оно што у овом тренутку желим да кажем, а да не понављам све ово што је рекао мој бранилац, јесте, моја природа, моја васпитање и моја животна филозофија не дозвољавају ми понашање и радње за које сам ја оптужен. Ту би била издаја мојих родитеља, моје породице и мене самог. Ја издајник нисам, али већ двије године сам заробљеник, ја слободно могу да кажем злих намјера лоших људи. Ова позиција заробљеника не даје ми могућност да се браним на коректан начин, тим прије што не знам од кога и чега се браним. Ја сам већ рекао да могу да претпоставим ко стоји иза свега овога што се мени дешава, али дешавање последњих неколико мјесеци поводом наводног акта милости Србије према одређеном лицу или

лицима из Босне и Херцеговине, ухапшених или процесуираних у Србији, даје им то за право. Ово тужилаштво које се и рукама и ногама борило да се надлежност за поступак против мене не уступи Босни и Херцеговини, да ми се не дозволи да се браним са ограничене слободе, са наногицом или да јемством гатантујем своје присуство и неометано вођење поступка, баш оно у другом готово идентичном случају предлаже да се лице пусти на слободу и да се предмет уступи Босни и Херцеговини, и то суд прихвата. Ја бих волио да знам или да ми неко објасни шта се то догодило од момента када сам ја ухапшен до данас односно шта се десило да тужилаштво промјени своје увјерење. Не стидим се идеје социјализма и заставе коју сам носио као пионир, омладинац и касније у животу своју идеологију нисам промијенио. Породицу, нацију и вјеру добијамо рођењем, и то не можемо, не можемо је бирати, али можемо бирати пријетеље. Поносим се својом породицом и својим пријатељима. Ја никада нисам, никада и нећу гледати да ли ми је пријатељ Јосип, Јован или Јусуф, само је битно да је добар човјек. И то се није мијењало ни у миру, ни у рату, а то вјерујте ми неће промијенити ни ова неправда која ме је снашла. У осталом, били сте у ситуацији да видите у свим судницама овога суда ко су људи који су долазили и који су ми пружили подршку, као и у многобројним писмима подршке која сам ја сво ово вријеме добијао. Ја немам због чега и своје каријере да се стидим. Слободно могу рећи да поносно и спокојно себи и другима гледам у очи. А сви они који су учествовали у овоме што се мени дешава, не знам како могу себи свако јутро у огледалу погледати у очи. И нека се запитају шта ће бити када дођу богу на истину. Ја знам да ћу се прије или касније својој породици вратити чиста образа. Од вас само очекујем да поштујете заклетву коју сте положили, да поштујете Устав и законе, зато сам и рекао да сам легалиста, и поштујем легалитет, а највише да поштујете сами себе, јер сам се сам током своје дугогодишње каријере стално преиспитивао да ли сам случајно негдје прогрешио. Јер бојао сам се да ми се не деси да ћу сутра можда стидјети или да се неко стиди себе кад остане сам са собом.

Ја заиста не бих, пуно је мој адвокат и захваљујем се на свему овоме што је рекао, као да сам ја рекао, и не бих дужио, јер мислим да и нема потребе. Хвала вам пуно што сте ме саслушали.

Председник већа: Да ли има још неко нешто да изјави?

Обзиром да нема нико ништа да изјави,

председник већа објављује ГЛАВНИ ПРЕТРЕС ЈЕ ЗАВРШЕН.

Одлука суда биће објављена дана 18.03.2022. године у 14 и 30, судница број 2, што је присутнима саопштено.

Приликом већања и гласања веће ће одлучити и о предлозима тужилаштва и одбране у односу на меру обезбеђења присуства оптуженог.

Довршено у 12 и 15.

Записничар

Председник већа-судија

